

2023. szeptember 9-10. + 12.
September 9-10 + 12, 2023

Debussy

Pelléas és Mélisande

Pelléas *and*
Mélisande

Budapesti
Fesztiválzenekar

ARCHELAIAC ENIO
CAMPIONE C. DEMIA THEATRUM HOC
A JANDAMIS IREXIT
ANN MDLXXXIII PALATI ARCHI

Claude
Debussy

Pelléas *és*
Mélisande

Pelléas *and*
Mélisande

SZEPTEMBER 9–10. + 12.

Műpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

CLAUDE DEBUSSY: PELLÉAS ÉS MÉLISANDE

Maurice Maeterlinck Pelléas és Mélisande című drámája alapján a librettót írta Claude Debussy.

Fischer Iván Operatársulat

BERNARD RICHTER **Pelléas**
PATRICIA PETIBON **Mélisande**
TASSIS CHRISTOYANNIS **Golaud**
NICOLAS TESTÉ **Arkel**
YVONNE NAEF **Geneviève**
PETER HARVEY **Orvos / Pásztor**
OLIVER MICHAEL **A kis Yniold**

Jelmeztervező **ANNA BIAGIOTTI**
Díszlettervező **ANDREA TOCCHIO**
Világítástervező **BÁNYAI TAMÁS**
Technikai vezető **ZENTAI RÓBERT**
Ügyelő **WENDY GRIFFIN-REID**

Karmester **FISCHER IVÁN**
Rendező **FISCHER IVÁN, MARCO GANDINI**

A Budapesti Fesztiválzenekar, a Fischer Iván Operatársulat, a Műpa Budapest, a spoletói Festival dei Due Mondi és a Vicenzai Operafesztivál közös produkciója.

Program

9-10 + 12 September

Müpa, Béla Bartók National Concert Hall

CLAUDE DEBUSSY: PELLÉAS AND MÉLISANDE

Based on *Pelléas and Mélisande* by Maurice Maeterlinck, the libretto was written by Claude Debussy.

Iván Fischer Opera Company

BERNARD RICHTER *Pelléas*
PATRICIA PETIBON *Mélisande*
TASSIS CHRISTOYANNIS *Golaud*
NICOLAS TESTÉ *Arkel*
YVONNE NAEF *Geneviève*
PETER HARVEY *Doctor / Shepherd*
OLIVER MICHAEL *Little Yniold*

Costume designer ANNA BIAGIOTTI
Set design ANDREA TOCCHIO
Lighting designer TAMÁS BÁNYAI
Technical director RÓBERT ZENTAI
Stage manager WENDY GRIFFIN-REID

Conductor IVÁN FISCHER
Directors IVÁN FISCHER, MARCO GANDINI

A production of the Budapest Festival Orchestra, the Iván Fischer Opera Company, Müpa Budapest, Spoleto Festival dei Due Mondi and the Vicenza Opera Festival.

Interjú

DEBUSSY SEJTET, UTAL, MINT EGY FINOM ZENEI PASZTELL – INTERJÚ FISCHER IVÁNNAL

Váradi Júlia: A Pelléas és Mélisande történetében mit szimbolizál az erdő?

Fischer Iván: Az erdő közismerten az emberi lélek szimbóluma, sötét, áttekinthetetlen, veszélyes és titokzatos. Néhány tisztáson vagy toronyban játszódik le az összezárt család végzetes története. A zenekar-erdőből emelkednek ki a jelenetek helyszínei, mint a partitúrában az énekes részek a zenekari közjátékokból.

V.J.: Rendezőként hogyan tudott eligazodni a szövevényes és titkokkal teli cselekmény szereplőinek előtörténetében?

F.I.: Keveset tudunk a szereplőkről, szinte semmit. Még a férj, Golaud sem tudja meg, honnan menekült Mélisande, ki bántotta, miért akar szabadulni koronájától. Pelléas beteg apja meggyógyul ugyan, de nem jelenik meg soha a színpadon. A birkák elvétik a hazafelé vezető utat, de titok, mi lesz velük. A szerzők kevés támpontot adnak, viszont rendkívül árnyalt képet festenek a szereplők hangulatairól, érzéseiről. Átérezzük Golaud szenvedélyes féltékenységét, Pelléas és Mélisande költői szerelmét, irreális lebegését, végül azt a pasz-tellszínű, ködös szelídséget, ahogy Arkel király bölcsen elfogadja, hogy kicsúszik a kezéből az irányítás.

V.J.: Hogyan sikerül a romantikus történetet és Debussy megrendítő zené-jét igazán közel hozni egymáshoz?

F.I.: A zenekar és a tornyokat körülvevő erdő vagy park egy és ugyanaz. A fák árnyékából szól a zene, ez veszi körül a szereplőket. Idővel meg lehet szokni ezt a sötétséget, vigasztalja Geneviève a virágcsokorral érkező új, fiatal feleséget,

Interview

DEBUSSY SUGGESTS AND ALLUDES, LIKE A DELICATE MUSICAL PASTEL – INTERVIEW WITH IVÁN FISCHER

Júlia Váradi: What does the forest symbolize in the story of Pelléas and Mélisande?

Iván Fischer: The forest is widely regarded as a symbol of the human soul: dark, impenetrable, dangerous, and mysterious. The fateful story of the isolated family takes place in just a few glades or towers. The locations of the scenes emerge from the orchestra-forest, much like the vocal parts of the score's orchestral interludes.

J.V.: As a director, how did you navigate the backstories of the characters in this intricate and enigmatic plot?

I.F.: We know very little about the characters. Barely anything at all. Even the husband, Golaud, never learns where Mélisande escaped from, who harmed her, or why she wants to renounce her crown. And although Pélleas' sick father recovers in the end, he never appears on stage. The sheep fail to find the way home but we never learn what happens to them. The authors provide few clues, but they paint an extremely nuanced picture of the characters' moods and emotions. We empathize with Golaud's passionate jealousy, Pelléas and Mélisande's poetic love, their dreamlike floating, and finally the pastel-colored, misty gentleness with which King Arkel wisely accepts that the reins are slipping out of his hands.

J.V.: How did you achieve this degree of closeness between the romantic story and Debussy's moving melodies?

Interjú

aki komornak látja új otthonát. A viharos tenger felől csak néhány világítótorony fénye villan fel. Így villannak fel a zenekar fafúvós-futamai is az alapvetően sötét, ködös hangzásból, a fagottok és kürtök borongós akkordjaiból.

V.J.: *Úgy tűnik, a rendező számára az egyik legfontosabb szereplő az idős Arkel király. Miért?*

F.I.: Nem, nincs fontos vagy kevésbé fontos szereplő, még a kisfiú is fontos, ő látja a síró, eltévedt birkákat. Arkel király talán 90 éves lehet, majdnem vak, de nem kétséges, ő uralkodik a családban. Valamelyest vissza is él a hatalmával, amikor a fiatal Mélisande-nak elmagyarázza, hogy idős férfiak a halál közelében mennyire igénylik fiatal nők érintését, közelségét. Ne rettenj vissza öreg ajkamtól, noszogatja, nem is értve, hogy Mélisande mindenki érintésétől irtózik. Arkel király Golaud-t érdekházasságra akarja rávenni, majd megtiltja Pelléasnak, hogy haldokló barátjához utazzon. De az öreg király hatalma már gyengül, rezignált és jóságos lesz, ha valami nem sikerül, megérti. Elfogadja, hogy Golaud nem Ursula hercegnőt, hanem az erdőben talált Mélisande-ot választja. Utólag semmiért sem haragszik, még a testvérgyilkosságért sem.

V.J.: *Mélisande a megtestesült bizonytalanság, sőt talán a félrevezetés nagymestere is. Jól gondolom?*

F.I.: Ez nála ösztönös, ártatlan, szinte naiv dolog. „Csak a testvérednek, a férjemnek hazudok, különben mindig igazat mondok”, állítja bájos egyszerűséggel. Nem vagyunk biztosak abban, hogy Mélisande számára az igazság mit is jelent, hiszen csak ködös feleleteket ad. Amikor halálos ágyán arra sem emlékszik, hogy Pelléast megölték, arra sem, hogy utána gyereket szült, úgy tűnik, Mélisande végre elszabadult a realitástól. Szinte boldognak tűnik, csak az időjárás kelti fel az érdeklődését.

Interview

I.E.: The orchestra and the forest or park surrounding the towers are one and the same. The music emanates from the shade of the trees, surrounding the characters. With time, one gets used to this darkness, Geneviève reassures the young wife, newly arrived with a bouquet of flowers, who finds her new home somber. From the stormy sea, only a few lighthouse beams flicker. And so the woodwind runs flare up from the fundamentally dark, misty soundscape, from the mournful chords of the bassoons and horns.

J.V.: It seems that one of the most important characters for the director is the aged King Arkel. Why?

I.E.: No, there are no more important or less important characters; even the little boy is significant as he's the one that sees the lost and crying sheep. King Arkel might be about 90 years old. He's almost completely blind but he rules over the family, without a shadow of a doubt. To some extent he even abuses this power when he explains to the young Mélisande how much elderly men approaching death crave the touch and closeness of young women. 'Art thou afraid of my old lips?', he urges, not understanding that Mélisande recoils from everyone's touch. King Arkel wants to force Golaud into a marriage of convenience and later forbids Pelléas to visit his dying friend. But the old king's power is weakening, and he becomes resigned and benevolent. If something goes wrong, he understands. He accepts that instead of Princess Ursula, Golaud chooses Mélisande, whom he had found in the forest. In the end he does not condemn anything, not even fratricide.

J.V.: Mélisande is the embodiment of uncertainty, maybe even a master of deception. Am I right?

Interjú

V.J.: Pelléas vajon mitől válik ennyire vonzóvá Mélisande számára?

F.I.: Ráérez valami hasonlóságra. Ha már az időjárásról volt szó, ebben is azonnal egymásra találunk. A tárgyak, a környezet hangulata, az időjárás erősebben hat rájuk, mint az emberek. Sokat beszélnek a tengerre leszálló ködről, a viharról, a melegről, a hidegről, az árnyékokról. Végre megbeszélhetik ezeket valakivel. Rokonlelkek, egyformák, mint két tojás.

V.J.: Wagner gyakran szóba kerül Debussy esetében. Ellentétek ők, vagy inkább közel áll egymáshoz a két nagy szellem?

F.I.: Sok elemző anti-Wagnernek látja Debussyt, pedig feltűnően sok a hasonlóság. Az énekesek beszédszerűen deklamálnak, miközben a zenekar festi meg a lelki folyamatokat. Érzékeinkre az akkordok, a hangszerelés, a különleges zenekari hangzás hat, nem az énekesek dallama. Az énekesek tulajdonképpen éneklő színészek, akik a teljes Maeterlinck-szöveget elmondják, tökéletesen követve a francia nyelv gyors ritmusát. Ebben nagyon közel áll Wagner és Debussy stílusa. Tartalmilag is hasonlít Pelléas és Mélisande meséje Trisztán és Izolda végzetes, halált hozó szerelméhez.

V.J.: De akkor mi a lényegi különbség kettejük között?

F.I.: Nagyon más Debussy és Wagner nyelve. Wagner monumentális zenekara helyett Debussynél legtöbbször csak néhány hangszer gondoskodik a színekről. És míg Wagner mindent minden részletében világossá tesz, megmagyaráz, Debussy sokszor kétségek között hagyja a közönséget. Wagnert olvassuk, tanuljuk, értjük, Debussy esetében erre nincs esélyünk, hiszen ő csak sejtet, utal. Mint egy kevés kontúrú zenei pasztell.

Interview

I.F.: In her case it is instinctual, innocent, almost naive. “No; I never lie; I lie but to thy brother..”, she proclaims with charming candor. We are never certain what truth means to Mélisande, as she only gives vague answers. On her deathbed, when she doesn’t even remember that Pelléas was killed, nor that she gave birth to a child afterward, it seems that Mélisande has finally detached from reality. She seems almost happy; only the weather catches her interest.

J.V.: **What exactly makes Pelléas so attractive to Mélisande?**

I.F.: She senses some similarity between them. We’ve mentioned the weather: even that makes them connect immediately. Objects, the atmosphere of the environment, the weather affect them more than the people around them. They keep talking about the mist descending onto the sea, the storm, the heat, the cold, the shadows. They finally have someone to share these with. They are kindred spirits: they are the same, like two peas in a pod.

J.V.: **Wagner is often mentioned when the subject turns to Debussy. Are they polar opposites, or do the two great spirits share some similarities?**

I.F.: Many analysts see Debussy as an anti-Wagner, but there are striking similarities between them. The singers declaim in a speech-like manner while the orchestra paints the emotional processes. Our senses are affected by the chords, the orchestration, and the unique orchestral sound, rather than the melodies of the singers. The singers are essentially singing actors who deliver the entire Maeterlinck script by perfectly following the fast rhythm of the French language. In this aspect, the styles of Wagner and Debussy are very close. Even in terms of content, the story of Pelléas and Mélisande bears obvious similarities to the fateful, fatal love of Tristan and Isolde.

J.V.: So what is the essential difference between the two?

I.F.: Their language is extremely different. Instead of Wagner's monumental orchestra, Debussy often only uses a few instruments to create the colors. And while Wagner clarifies and explains everything in great detail, Debussy often leaves the audience in doubt. We read, study, and understand Wagner. But with Debussy we have no chance: he only suggests and alludes. Like a lightly outlined musical pastel painting.

Operatörténet

Az opera Maurice Maeterlinck 1911-ben irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett belga költő 1898-as szimbolista drámájából készült. A mű nagy inspirációt jelentett a zenészek számára (Fauré kísérezését, később szvitet készített belőle, Schönberg, Sibelius és mások is írtak ugyanerről a témáról). Debussyt annyira lenyűgözte a *Pelléas és Mélisande* első és egyetlen párizsi színházi előadása, amelyet 1893. május 17-én tartottak a Bouffes-Parisiens-ben, hogy – ahogy Enzo Restagno felidézi Debussyról szóló, nemrég megjelent gyönyörű esszéjében – „*megtartotta a jegyet arra a matinéra, amely egész hátralévő életére meghatározta a sorsát*”. Maeterlinck már 1893-ban engedélyt adott Debussynek a darabja feldolgozására. A két művész közti szakításhoz az vezetett, hogy Debussy végül nem a költő szeretőjének, Georgette Leblanc-nak, hanem Mary Gardennek adta Mélisande szerepét, amikor a művet 1902. április 30-án a párizsi Opéra-Comique-ban bemutatták. A költő a bírósághoz fordult, de vesztett; ezután párbajra hívta ki Debussyt, majd veréssel fenyegette meg. Ami még rosszabb, április 14-én levelet írt a *Le Figaronak*: „*A Pelléas teljesen idegenné, szinte ellenséggé vált számomra, és az operám feletti minden kontrolltól megfosztva arra kényszerülök, hogy azt kívánjam, hogy az előadás hangos fiaskóval végződjön.*”

A főpróba meglehetősen túlfűtött légkörben zajlott: fújolástól, gúnyolódástól volt hangos a nézőtér. De, ahogy a színházi világban gyakran előfordul, az ellenzők ellenkező eredményt értek el, és protestálni kezdtek a protestálók ellen. A két nappal későbbi hivatalos bemutatóra az egész párizsi progresszív művészvilágot mozgósították. Annak ellenére, hogy a konzervatórium igazgatója, Théodor Dubois megtiltotta diákjainak, hogy részt vegyenek az előadáson, az „apacsok”, a fiatal, újító zenészek, élükön Ravellel, harcosan elfoglalták a karzatot, és elhallgattatták a fújolókat. „*Csendet kényszerítettünk a nevetőkre, és a jóindulatú embereket lassan elfogta a meghatottság és a rokonszenv*” – írta naplójában Ricardo Viñes zongoraművész. Egyszóval siker volt, amely a kritikusok számos fenntartása, sőt elhamarkodott bírálata ellenére az újabb előadások során még tovább nőtt.

Debussy Georges Ricou, az Opéra-Comique főtítkárának kérésére írt feljegyzésében valójában operaszerzői ars poeticáját fogalmazta meg:

Opera history

The opera was based on the 1892 symbolist play by Belgian poet Maurice Maeterlinck, the 1911 Nobel laureate in literature. The work served as a major source of inspiration for the composers of the time (Fauré adapted it into incidental music and later turned it into a suite; Schönberg, Sibelius, and others also wrote on the same subject). Debussy was so enraptured by the first and only Parisian theatrical performance of *Pelléas and Mélisande*, which took place on May 17th, 1893 at the Bouffes-Parisiens theater, that „he retained his ticket to the matinée that determined his destiny for the rest of his life”, reminisces Enzo Restagno in his recently published essay about Debussy. Maeterlinck gave Debussy permission to adapt his piece as early as 1893. The rift between the two artists was caused when Debussy decided to cast Garden as his Mélisande for the premiere at the Parisian Opéra-Comique on April 30, 1902, instead of giving the part to Georgette Leblanc, Maeterlinck’s lover. The poet took the matter to court, only to lose the case. He then challenged Debussy to a duel and even threatened him with physical violence. To make matters worse, on April 14th he wrote a letter to the daily newspaper *Le Figaro*: „*Pelléas has become entirely foreign, almost hostile to me and, bereft of any control over my own opera, I am forced to wish that the performance should end with a resounding fiasco.*”

The dress rehearsal took place in a rather heated atmosphere: the stalls were loud with booing and mockery. However, as often happens in the theater world, the heckling achieved the opposite result, and people started protesting against the protesters. The Parisian progressive art world was mobilized for the official premiere two days later. Even though the director of the music conservatory, Théodor Dubois, prohibited his students from attending the performance, the „Apaches”, a group of innovative young musicians, led by Ravel, defiantly occupied the balcony and silenced the booing crowd. „*We forced silence upon those who laughed, and emotion and sympathy gradually took over well intentioned people,*” pianist Ricardo Viñes wrote in his diary. In short, it was a success, which only grew with subsequent performances, despite the numerous reservations and even rash judgments of the critics.

Operatörténet

Már régóta próbáltam színházi zenét szerezni, de a forma, amit használni akartam, annyira szokatlan volt, hogy többszöri próbálkozás után már majdnem feladtam. Korábbi, a tiszta zenével kapcsolatos kutatásaim oda vezettek, hogy meggyűlöltem a klasszikus zenei kidolgozást, amelynek szépsége teljesen technikai jellegű. [...] Azt akartam, hogy a zenében megmaradjon az a szabadság, amely talán minden más művészetnél inkább sajátja, hiszen nem korlátozódik a természet többé-kevésbé pontos reprodukálására, hanem kiterjeszhető a természet és a képzelet közötti titokzatos megfeleltetésekre is.

Pelléas drámája, amelyben álomszerű atmoszférája ellenére sokkal több az emberi, mint az úgynevezett „életdokumentumokban” [Debussy kimondhatatlanul gyűlölte a verizmust és a realizmust – a szerk.], kiválóan alkalmasnak tűnt számomra. Olyan szuggesztív nyelvvezete van, amelynek érzékenysége a zenére és a zenekari hangszerezésre is kiterjeszhető. Igyekeztem a szépség egy olyan törvényének is engedelmessé válni, amelyről a drámai zenében mintha egyedülálló módon megfélelkezzenek: a dráma szereplői természetesen, emberekként énekelnek, nem pedig egy elavult hagyományokból összeállított, önkényes nyelven. Ez a forrása annak a kritikának, amelyet a monoton deklamáció iránti úgynevezett elfogultságom miatt fogalmaztak meg, mondván, soha nem jelenik meg semmilyen dallam... Először is, ez nem igaz; ráadásul egy szereplő érzéseit nem lehet folyamatosan dallamosan kifejezni; ezért a drámai dallamnak egészen másnak kell lennie, mint a melódiának általában... [...]

*Nem állítom, hogy mindent felfedeztem a Pelléasban, de megpróbáltam kijelölni egy új utat, amelyet mások is követhetnek, kiszélesítve személyes felfedezéseikkel, amelyek talán megszabadítják a drámai zenét a súlyos kényszersztól, amelyben oly sokáig élt. [Debussy: *Pourquoi j'ai écrit «Pelléas»* (Miért írtam a Pelléast), 1902. április elején, Georges Ricou, az Opéra-Comique főtitkárának kérésére írt feljegyzés, 1920. október 17-én jelent meg a Comaedia című folyóiratban.]*

Opera history

In his account written at the request of Georges Ricou, the secretary general of the Opéra-Comique, Debussy formulated his credo as an opera composer:

„I have long tried to compose music for theater, but the form that I intended to employ was so unusual that I came close to giving up after multiple attempts. My earlier research into pure music led me to despise the classical musical treatment, the beauty of which is purely of a technical nature. [...] I wanted to preserve in music the freedom that perhaps belongs to it more than to any other art form, since it is not confined by a more or less exact reproduction of nature, but can be extended to a mysterious correspondence between nature and imagination.

The drama of Pelléas, with its dreamlike atmosphere, appeared to me exceptionally suitable, precisely because it contains far more of the human element than the so-called „documents of life.” [Debussy had an unspeakable hatred of verismo and realism - ed.] It possesses a language so evocative that its sensitivity may be extended to music and orchestration. I also aspired to obey a law of beauty that uniquely seems to be forgotten in dramatic music: the characters of the play sing in a human, natural tone, and not in an arbitrary language composed of outmoded traditions. This is the source of the criticism that was formulated against my so-called partiality towards monotonous declamation, suggesting that no trace of a melody ever appears in my piece... First of all, this is untrue; second, the emotions of a character cannot be continuously expressed in song; therefore, dramatic music has to be something altogether different to what melody usually is... [...]

*I do not claim to have invented everything in Pelléas, but I endeavored to chart a new path that others may also follow, broadened by personal discoveries that may perhaps liberate dramatic music from the heavy constraints by which it has so long been bound. [Debussy: *Pourquoi j'ai écrit «Pelléas»* (*Why I Wrote Pelléas*). An account written at the request of Georges Ricou, the secretary general of the Opéra-Comique at the beginning of April 1902, and published in the magazine *Comaedia* on October 17th, 1920.]*

Cselekmény

1. FELVONÁS

Erdő

Golaud vadászat közben eltéved az erdőben. Egy forrás mellett zokogó lányt pillant meg: ő Mélisande. Sikerül meggyőznie a láthatóan traumatizált, tétovázó fiatal lányt, hogy kövesse őt.

Szoba a várban

Geneviève, Golaud és Pelléas anyja egy levelet olvas fel az idős Arkel királynak, a gyerekek nagypjának. Golaud a levelet fiatalabbik féltestvérének, Pelléasnak küldte, hogy hírül adja, feleségül vette Mélisande-ot, és várja az engedélyt, hogy feleségével együtt hazatérhessen.

A vár előtt

Geneviève és Mélisande a tengerparton nézik a naplementét. Pelléas lép oda hozzájuk: lehet, hogy vihar közeleg. A távolból matrózok kórusa hallatszik. Pelléas bejelenti Mélisande-nak, hogy el akar utazni. Sógornője arra kéri, hogy maradjon.

2. FELVONÁS

Egy kút mellett, a parkban

Pelléas és Mélisande egy régi, elhagyatott kút mellett játszanak, amelynek csodatévő vize egykor vakok látását adta vissza. Dél van. A fiatal menyasszony tréfásan a levegőbe dobja a jegygyűrűjét, de az a mély vízbe esik, és elvész.

Szoba a várban

Golaud sérülten fekszik: a délelőtti vadászat közben a lova hirtelen levetette magáról. Mélisande ellátja, de aztán sírni kezd: nem boldog. Férje megpróbálja vigasztalni, de észreveszi, hogy már nincs gyűrű az ujján. Mélisande azt hazudja, hogy a tengerparti barlangban vesztette el. Golaud követeli, hogy felesége a sötétség ellenére azonnal menjen, és keresse meg Pelléasszal a gyűrűt.

Synopsis

ACT 1

Forest

Golaud, lost during a hunt in the forest, suddenly glimpses a girl crying by a spring: she is Mélisande. He is able to convince the traumatized, hesitant young woman to follow him.

Room in the castle

Geneviève, the mother of Golaud and Pelléas is reading a letter out loud to the old King Arkel, the childrens' grandfather. Golaud sent the letter to his younger half-brother to announce his marriage to Mélisande, and to ask for permission to come home with his new wife.

Outside of the castle

Geneviève and Mélisande are watching the sunset on the seashore. Pelléas joins them and warns them of an approaching storm. A choir of sailors can be heard in the distance. Pelléas tells Mélisande that he is intending to go on his travels, but his sister-in-law asks him to stay.

ACT 2

By a well on the grounds

Pelléas and Mélisande are playing beside an abandoned well, the magical waters of which used to restore sight to the blind. It is noon. The young bride playfully tosses her engagement ring into the air, but it falls into the well and cannot be retrieved.

Room in the castle

Golaud lies in bed, injured after his horse threw him during the morning hunt. Mélisande is looking after him, but breaks out in tears – she is clearly unhappy. Her husband tries to comfort her, which leads him to discover that she is no longer wearing her ring. Mélisande lies that it was lost in the seaside cave. Golaud demands that she and Pelléas immediately go and find the ring, regardless of the darkness of the night.

Cselekmény

Barlang a tengerparton

Pelléas és Mélisande zaklatottan lépnek be a barlangba. A hely teljes sötétségbe borul. Hirtelen a holdfény három alvó, szegény öregembert világít meg: szörnyű éhínség van az országban, de miért menekültek oda?

3. FELVONÁS

Az egyik vártoronyban

Mélisande az ablaknál fészülködik, miközben egy régi dalt énekel. Pelléas belép, kezébe veszi Mélisande haját, megcsókolja és simogatja. Megérkezik Golaud, és ingerülten szidja a két fiataalt: késő van, már nincs játékidő.

A vártömlöcben

Golaud magával viszi féltestvérét, hogy nézzen bele a mélységbe: a vártömlöcbe, ahonnan erős halálzag árad. A légkör fenyegető. Pelléas úgy érzi, fuldoklik, és úgy dönt, hogy felmegy.

Terasz a tömlöc bejáratánál

Pelléas újra tud lélegezni, és gyönyörködik a napsütésben: majdnem dél van. Golaud véget vet testvére költői gondolatainak, amikor felszólítja, hogy mostantól kerülje sógornője, Mélisande társaságát.

A vár előtt

A féltékeny Golaud a kis Yniold-t, előző házasságából származó kisfiát használja fel arra, hogy Mélisande szobája finom rácsán keresztül kémkedjen a nő után. A gyereket a vállára veszi, és kérdezetgi. Csakhogy a gyermek megjijed, és lekéredzkedik.

4. FELVONÁS

Szoba a várban

Pelléas most valóban elutazik. Még egy utolsó találkozót kér Mélisande-tól: találkozzanak az elhagyatott kútnál, ahol Mélisande elvesztette a gyűrűt.

Synopsis

Cave on the shore

Pelléas and Mélisande enter the pitch-black cave, agitated. Suddenly the moonlight illuminates three homeless old men, sleeping. There is a terrible famine in the country, but why did they retreat into the cave?

ACT 3

In a tower of the castle

Mélisande is combing her hair by a window, singing an old song. Pelléas enters, runs his hand through Mélisande's hair and kisses and caresses it. Golaud arrives and scolds the two youngsters: it is late at night, past playtime.

In the dungeons

Golaud takes his half-brother and forces him to look down into the abyss, into the dungeons, from which emanates a strong stench of death. Pelléas feels as though he is suffocating and escapes back upstairs.

Terrace by the entrance to the dungeons

Pelléas is able to breathe again and delights in the sunshine: it is almost noon. Golaud puts an abrupt end to his brother's poetic thoughts when he demands that he avoid the company of Mélisande from now on.

Outside of the castle

The jealous Golaud uses the little Yniold, his son from his previous marriage, to spy on Mélisande through the delicate lattice of her window. He lifts the child onto his shoulder and starts interrogating him, but the little boy takes fright and begs to be put back down.

ACT 4

Room in the castle

Pelléas is finally about to set out on his travels. He asks Mélisande for one final goodbye and invites her to the abandoned well where she lost her ring.

Cselekmény

Ugyanott

Arkel felgyógyult hosszú betegségéből, és most szeretettel fordul Mélisande felé. Golaud lép be, elfogja a féltékenységet: feleségét a földre löki, és hajánál fogva rángatja.

Egy kút mellett, a parkban

A kis Yniold egy nehéz követ próbál felemelni, hogy visszaszerezze az alágurult aranylabdát. A távolból egy nyájat hallani.

Ugyanott

Pelléas érkezik. Ez az utolsó estéje: meg kell mondania Mélisande-nak, amit eddig elhallgatott. A nő félve érkezik. Szinte hang nélkül vallanak szerelmet egymásnak. Golaud kivont karddal ront rájuk, leszúrja Pelléast, és üldözőbe veszi a menekülő Mélisande-ot.

5. FELVONÁS

Szoba a várban

Mélisande ágyban fekszik, alszik. Bár nem szenvedett súlyos sérülést, halálán van. Golaud kétségbe van esve: nem akarta leszúrni a fiatalokat. Mélisande magához tér, és azt kéri, nyissák ki az ablakot, hogy láthassa az alkony fényeit. Golaud továbbra is vallomásra akarja bírni a feleségét: szerette Pelléast? De Mélisande nem is érti, egyre messzebb jár. Szinte még azt sem vette észre, hogy lánygyermeknek adott életet. Most a kicsin a sor, hogy éljen – mondja Arkel. Mélisande csendben meghal.

Synopsis

At the same place

Arkel has recovered from his long illness and turns towards Mélisande with love. Golaud enters and a bout of jealousy consumes him: he pushes his wife to the ground and drags her around by her hair.

By a well on the grounds

Young Yniold is trying to lift a heavy rock to retrieve a golden ball that rolled underneath it. A flock of sheep bleats in the distance.

At the same place

Pelléas is approaching the well. This is his last evening at the castle: he must tell Mélisande what he has been keeping quiet. She arrives in a state of fear. Almost soundlessly, they profess their love for each other. But Golaud suddenly attacks them with his sword drawn, stabs Pelléas to death and starts pursuing the escaping Mélisande.

ACT 5

Room in the castle

Mélisande is lying in bed, asleep. Although her injury is not serious, she is on her deathbed. Golaud is distraught: he did not intend to stab the young couple. Mélisande awakens and asks to open the window so she can see the twilight. Golaud is still trying to force a confession out of his wife: did she love Pelléas? But Méliande doesn't understand: she slips further and further away. She barely notices that she has given birth to a daughter. Now it is the child's turn to live, says old King Arkel, and Mélisande quietly dies.

MÉLYRE MERÜLNI A BENSŐSÉGESSÉGBEN – INTERJÚ PATRICIA PETIBONNAL

Váradi Júlia: Noha Ön a legkülönbélebb műfajokban bizonyítva tett szert világhírré, talán mégis gyakrabban lép fel vígoperákban, mint „komoly operákban”. Ez alkalommal Mélisande-ot alakítja és énekl, vagyis egy rendkívül mély és filozofikus opera egyik főszerepét. Az ilyen típusú munka nehezebb, mint egy könnyedebb műfajhoz tartozó szerep eljátszása?

Patricia Petibon: Tíz éve kaptam meg először Lulu szerepét, és aztán számos, ízig-vérig „tragikusát”. Valóban játszottam könnyedebb szerepeket is, de inkább a pályám elején, majd ezt követően olyanok mellett köteleztem el magam, mint Blanche de la Force, Lulu, Alcina, Traviata... Csupa olyan szerep, ahol a hősnő meghal az opera végén. Mélisande egy kicsit olyan, mint Lulu; nem tudni, honnan jött, ki is ő, milyen traumák érték. Mindketten erős karakterek, és noha eltérőek, egyaránt rejtély övezi őket.

V.J.: Mennyiben gondolja úgy, hogy a Maeterlinck-történeten alapuló Debussy-opera a francia világlátást tükrözi? Érhetőbb egy francia származású művész számára, mint másoknak?

P.P.: A francia nyelv misztériuma érhetőbb lehet egy franciának, de a feladat minden énekes számára ugyanaz, még ha különböző kultúrákhoz tartoznak is. Egy énekes számára a legfontosabb, hogy átérezze a kultúrát és a nyelvet. Szerintem külföldiek is el tudják énekelni a Pelléas és Mélisande-ot, ha tudják, miképp merüljenek bele a rejtelmekbe és érzelmekbe. Igen, az érzelmekbe, vagyis magába a tiszta igazságba, de persze a francia nyelvbe is. Ez egy francia énekesnek is nehéz – azt hihetnénk, neki könnyebb, pedig egyáltalán nem, rengeteget kell dolgozni.

A DEEP DIVE INTO INTIMACY – INTERVIEW WITH PATRICIA PETIBON

Júlia Váradi: Though you have achieved worldwide fame demonstrating your skills in the most diverse genres, perhaps you perform more often in operettas than in “serious operas”. On this occasion you play and sing the part of Mélisande, one of the main roles in an extremely profound and philosophical opera. Do you find this type of role harder than a more lighthearted genre?

Patricia Petibon: I first got the part of Lulu ten years ago, and since then I have played numerous roles that were “tragic” to the core. I have indeed played lighter parts, but mostly at the start of my career. At one point I committed to roles such as Blanche de la Force, Lulu, Alcina, Traviata... All stories where the heroine dies at the end of the opera. Mélisande is a bit like Lulu: we don’t know where she came from, who she is, what kind of trauma she’s been through. They are both powerful characters and though they’re different, they’re both surrounded by mystery.

J.V.: To what extent do you agree with the statement that the Debussy opera based on the Maeterlinck story reflects the French outlook on life? Does an artist of French origin understand it better than others?

P.P.: The enigma of the French language might be easier for a French person to understand, but the task remains the same for any singer, even if they belong to a different culture. The most important thing for a singer is to empathize with the culture and the language. I think non-French singers can do Pelléas and Mélisande justice if they know how to immerse themselves in mystery and emotion. Yes, in emotion, in pure truth itself, but of course in the French

Interjú

Ebben a zenében, Debussy zenéjében van valami fenséges, vagyis némiképp északi jellegű is. Mégiscsak Trisztán történetéről van szó, a Trisztán és Izolda egyfajta metaforájáról. Szóval van egy kis wagneriánus oldala is.

A francia zene ritmikailag valahogy elmosódott. Pontos, de a metrikában ott fickándozik egy hal, úszkál a folyóban. Olyan, mint a jazz – azt hiszem, Debussyvel kezdődik, szerintem ő inspirálta a repetitív zenét.

V.J.: **Mélisande furcsa, különös, rejtélyes nő, akiről nem tudjuk pontosan, honnan jött, mit gondol, mit szimbolizál elveszített koronája. Szóval csupa misztikum. Miként látja őt? Mit jelent az Ön számára, hogyan tudja megismerésíteni ezt a finom és titokzatos szereplőt?**

P.P.: Szerintem ő olyan nő, aki patriarchátusban élt, és elmenekült a férfiak elől. Rosszul bántak vele, valahogy úgy, mint Bergnél Luluval. Vagy mint Blanche de la Force-szal A kármelitákban. Poulenc operájában is szerepet kap a rejtélyesség, a félelem. Lulu például mindig azt mondja, hogy azzá változom, amivé a férfiak akarják, hogy váljak. Azért beszélek Luluról, mert ő egyszerre minden nő, a nők egész összetettsége egyetlen személyben. Mélisande viszont csak egy kis része Lulunak, nem tudjuk, honnan jön, nem tudjuk, megerősztolták-e, vagy mi történt vele... Ha van rejtély, akkor ez az. De másképp közelít a világhoz, az élethez, valahogy nagyon lassan nyilvánul meg, van egy amolyan gyermeki, női oldala. Emiatt vonzódnak hozzá ennyire a férfiak, a titokzatossága miatt – ők maguk sem tudják, hogy mi ez. Még valami krisztusi is van benne.

Interview

language as well. This is difficult even for a French singer – you’d think they have it easier but they don’t, it’s an enormous amount of work.

There is something in this music, in Debussy’s music that is majestic, almost northern in a way. After all, we’re talking about Tristan’s story; a kind of metaphor of the Tristan and Isolde tragedy. So it has a Wagnerian side to it. French music is rhythmically blurred somehow. It is precise, but there is a flickering fish in the rhythm, darting against the flow.

J.V.: Mélisande is a strange, unsettling, enigmatic woman. We don’t really know where she came from, what she truly thinks, and what her lost crown symbolizes. She’s filled with mystique. How do you see her? What does she mean to you? How can you impersonate this ethereal and inscrutable character?

P.P.: I think she is a woman that used to live in a patriarchy and eventually fled from men. She was abused, sort of like Lulu in the Berg opera. Or like Blanche de la Force in *Dialogues of the Carmelites*. Enigma and fear play a part in Poulenc’s opera, as well. For instance, Lulu always says she transforms into what men want her to become. I keep talking about Lulu because she is all women in one: the entire complexity of womanhood in one person. Mélisande, however, is only a small part of Lulu. We don’t know where she came from, we don’t know if she had been raped or what had happened to her... If there is an element of mystery, this is it. But she approaches the world differently, she sees life differently. She is very slow to reveal herself; there is a kind of childish, feminine side to her. This is what makes her so attractive to men, this sense of enigma – even they can’t explain what it is. There is something almost Christlike in it.

Interjú

V.J.: Ezt hogy érti?

P.P.: Vannak krisztusi személyiségek, mint például Blanche de la Force, akik feláldozzák magukat. De valójában a halál is egy áldozat. Ami nagyon furcsa még ebben az operában, az a vége, amikor Arkel azt mondja, ez nem a te hibád, Golaud – és ezt rémisztő hallani. Mert igazság szerint Golaud mégiscsak megölte Mélisande-ot a féltékenységgel, ösztönből, szerelemfúltésból, ahogy régen mondták. Manapság is ezt olvassuk az újságokban a meggyilkolt nőkről szóló hírekben: a férjek megölik a feleségüket, és aztán azt mondják, nem szándékosan tették. Valójában ez nagyon is mai téma, mert szerintem Mélisande-ban van egy néma és mély lázadás, és könnyen el is jutunk a traumák kérdéséhez. De persze hangról hangra alakul a szerep. Debussy szerint a léleknek kell megszólalnia a színpadon, a mindenkori pillanatban, újra és újra ki kell találni. A zene az improvizáció egy formája. Sosem tudom, hogyan fogom megtalálni a megfelelő érzelmet, az adott pillanattól függ. Azt mondom magamban, nem ismerem Mélisande-ot, amikor kimondok egy mondatot. Mindig az adott mondat van előttem, és nincs előre létrehozva, hanem ki kell találnom.

Interview

J.V.: What do you mean by “Christlike”?

P.P.: There are Christlike figures, like Blanche de la Force, that sacrifice themselves. But death itself is also a sacrifice. Another thing that’s very odd about this opera is the ending, where Arkel says to Golaud, “It is terrible, but it is not your fault.” This is terrifying to hear. Because after all, Golaud did drive Mélisande to death with his jealousy and impulse through his literal crime of passion. Even nowadays, we still read stories of this sort in the news, about murdered women: husbands kill their wives and then claim they didn’t mean to. Indeed, this is a very current topic, and I believe there is a silent and profound rebellion within Mélisande, which easily leads us to the question of trauma.

But of course the role develops note by note. Debussy thought that the soul must speak on stage, to be reinvented moment by moment in the everlasting present. Music is a type of improvisation. I never know how I’m going to find the right emotion: it all depends on the moment. Whenever I say a sentence, I inwardly tell myself that I don’t know Mélisande. That sentence is the only thing I have, and it doesn’t pre-exist. I have to create it there and then.

CSAK SÓHAJ, VAGY SZERELMI VALLOMÁS? – INTERJÚ BERNARD RICHTERREL

Váradi Júlia: 2013-ban a Fischer Iván által rendezett és vezényelt Varázsfuvolásban Tamino szerepében lépett fel, és gyönyörűen énekelt. Ha arra visszagondol, mi jut most eszébe?

Bernard Richter: Csodás turné volt, amelyen a Varázsfuvola mellett Mozart Requiemjét is előadtuk. Nagyon jól emlékszem. Nagy élmény volt számomra, mert könnyű volt Fischer Ivánnal együtt dolgozni.

V.J.: Könnyű?

B.R.: Igen, mert nem kellett vitatkoznunk, nem volt százféle instrukció a tempót, a tartalmi kérdéseket, a zenei felfogást illetően. Tökéletesen egyezett a véleményünk a zeneszerző által elképzelt előadásmódról, a mondanivalóról. Nagyon jónak találtam a logikai utat, amit a darab feldolgozása közben Ivánnal végigjártunk, s amelynek során nem a saját előadói személyiségünket helyeztük előtérbe, hanem a legfontosabb mozarti gondolatokat. A zene állt mindennek a középpontjában. Egy énekesnek ez adja a legnagyobb biztonságot.

V.J.: És most a Pelléas és Mélisande esetében is hasonlóan érez?

B.R.: Igen, pontosan ugyanazok a jó benyomások érnek, mint akkor. Nagyon könnyen megértjük egymás elképzeléseit, jó irányban megyünk végig a cselekmény és a zene megértésének folyamatán.

A DEEP SIGH, OR A CONFESSION OF LOVE: SWISS TENOR BERNARD RICHTER AS PELLÉAS

Júlia Váradi: I remember well when you sang so beautifully the role of Tamino in *The Magic Flute*, directed and conducted by Iván Fischer in 2013. When you think back, what comes to mind now?

Bernard Richter: It was a wonderful tour where we performed Mozart's Requiem as well as *The Magic Flute*. I remember it very well because it was a great experience for me. It was very easy to work with Iván Fischer.

J.V.: Easy?

B.R.: Yes, because we didn't have to argue, there weren't a hundred different instructions in terms of tempo, content, musical conception. We had the same idea about the way the composer and the author wanted to perform and what they wanted to say. I really liked the logical path that Iván and I followed when we were working on the piece, in which we did not focus on our own performer persona, but on the most important Mozartian ideas. The music was at the heart of everything. And for a singer, that is the highest sense of comfort.

J.V.: And with *Pelléas and Melisande*, do you feel the same way?

B.R.: Yes, I have exactly the same good impressions as then. We understand each other's ideas very easily, we go through the process of understanding the plot and the music in the right direction.

Interjú

V.J.: Már sokszor énekelte Pelléas szerepét?

B.R.: Igen, régóta jól ismerem és sokat gyakoroltam a Pelléas-dallamokat, nagyon kedvelem a darabot. Tokióban, Montrealban, Lyonban is énekeltem, aztán a Bécsi Operaházban is. De minden alkalommal új élményként élem át. Pelléasnak mindig örömmel fogok neki.

V.J.: Milyen szerepnek látja Pelléasét? A szeretőét, aki „elszereti” valaki másnak a feleségét, aki egy családot bajba kever, vagy aki számára a szerelem olyan erős vonzalom, hogy nem lehet neki ellenállni?

B.R.: Nagyon sokfelől meg lehet közelíteni ezt a figurát. Én a rendező és a saját szempontjaim szerint alakítom minden egyes alkalommal, hogy milyen legyek ebben a szerepben. Az előadó a kontextus, az időszak, a történelmi háttér, a szerzők ismeretében is végső soron a saját színeit, a saját személyiségét viszi bele abba, ami a színpadon megjelenik. Számomra a legfontosabb mondanivaló ebben a darabban az, amit a szerző a félreértésekről, a kommunikáció teljes kudarcáról, a hazugságról mond. Pelléas szenved, mert olyan nehéz szeretnie azt, akit ennyire közel érez magához, miközben a testvéréértéje miatt folyamatosan szorongania kell, ugyanakkor az anyja is nyomasztja, meg az apja betegsége. És persze a szerelem következményeitől is retteg.

V.J.: Jól gondolom, hogy az egész cselekmény meghatározó eleme a titok? Hogy a gondolatok el vannak rejtve, nem válik semmi egyértelművé?

B.R.: Pontosan így van. Rengeteg az ellentmondás. A rendező is erre gondolt, amikor azt akarta érzékeltetni, hogy semmit sem mernek úgy kimondani, ahogy valójában érzik. Amikor Pelléas azt suttogja Mélisande-nak, hogy „szeretlek”, az is olyan, mintha csak egy nagyon mélyet sóhajtana, amit úgy is lehet értelmezni, mintha szerelmet vallana. Az erdő, a sötétség remekül szimbolizálja

J.V.: Have you sung the role of Pelléas often?

B.R.: Yes, I've sung the arias of Pelléas several times and I really like the piece. I have sung it in Tokyo, Montreal, Lyon and then at the Vienna Opera. But every time I feel it like a new experience. I never feel like I've had enough. I am always happy to play the role of Pelléas.

J.V.: What kind of role do you see in Pelléas? The lover who 'falls in love' with someone else's wife, who gets a family into trouble, or someone for whom love is such a strong attraction that it cannot be resisted?

B.R.: There are many ways to approach this figure. I work according to the director and my own perspective on how I should be in this role each time. Which of course doesn't preclude me from looking carefully at the context, the period, the historical background of the play, what I need to know about the authors, and so on. But ultimately, knowing all that, one brings one's own colors, one's own personality, to what is on stage. For me, the most important thing to say in this play is what the author says about misunderstandings, about the total failure of communication, about lying. Pelléas suffers because it is so difficult for him to love someone he feels so close to, while he is constantly anxious about his brother, and at the same time he is depressed by his mother and his father's illness. And, of course, he is terrified of the consequences of love.

J.V.: Am I right in thinking that the secret is the defining element of the whole plot? That the ideas are hidden, nothing becomes clear?

B.R.: That's exactly right. There are a lot of contradictions. That's what the writer had in mind when he wanted to show that they don't dare to say anything

Interjú

mindazt, amiről a mű szólni akar, miközben a fákon olyan gyönyörűen átde-reng a fény. Ez a kettő együtt szimbolizálja a belső szenvedés és a boldogság ellentmondását. Ezért is érzem úgy, hogy valamiféle mennyei hang szólal meg, amikor énekelünk. A Fesztiválzenekarral dolgozni nagyon nagy ajándék egy énekes számára. Az ember úgy érzi, hogy egy szigetre érkezik, ahol határtalan a bizalom a muzsikusok, a karmester és minden résztvevő között. Senki sem a saját egóját tartja fontosnak, hanem a közös kreatív munkát és annak eredményét. Ezért is gondolom, hogy jobb egy évben csak egyetlen operát színre vinnie egy társulatnak, de azon ilyen alaposan, elmélyülten dolgozni.

Interview

as they really feel it. When Pelléas whispers “I love you” to Melisande, it is also like a very deep sigh, which could be interpreted as a confession of love. The forest, the darkness, is a great symbol of everything this work is about, while the light shines through the trees so beautifully. These two together symbolize the contradictions of inner suffering and happiness. That’s why I feel that there is a kind of heavenly voice when we sing. Being here and working with the Festival Orchestra is a great gift for a singer. You feel like you’re coming to an island where there’s a lot of trust between the musicians, the conductor and everyone involved. No one is concerned with their own ego, but with the creative work and the result of it. That is why I think it is better for a company to stage one opera a year, but to work so hard and in depth on it.

AZ ŐRÜLET HATÁRÁN – INTERJÚ TASSIS CHRISTOYANISSZAL

Váradi Júlia: Ön szerint milyen karakter Golaud?

Tassis Christoyannis: Nehéz kérdés, mert számomra ő egy elveszett, zavarodott ember. Már az első feleségével való kapcsolatában zavarba került saját magával. S most találkozik Mélisande-dal, ezzel a nagyon furcsa teremtéssel, aki egyszerre titokzatos és rendkívül bájos. Soha semmilyen kérdésre nem ad pontos és egyenes választ. Csupa titok és rejtély. Ez vonzza Golaud-t. Úgy érzi, meg kell védenie őt. És közben arra is nagyon vágyik, hogy vele lehessen. Mélisande kihozza Golaud-ból a védelmező, segítséget nyújtó énjét. De a viselkedésével egyúttal el is bizonytalanítja. Az őrület határára kergeti, ami a bűntényhez, az öccse meggyilkolásához vezet.

V.J.: Ezek szerint Golaud-t naiv embernek látja?

T.C.: Igen, ez a fő probléma. Rendkívül naiv. És a helyzetét még az is nehezíti, hogy úgy érzi, mindenáron az a kötelessége, hogy megvédje a szeretett nőt. Akár a saját öccse megölése árán is.

V.J.: Úgy érti, a gyilkossága bár elfogadhatatlan, de megmagyarázható?

T.C.: Igen. Legalábbis számomra ez a magyarázat. Golaud egy pillanat alatt elveszti önuralmát. Mert amit lát és érez, az nem egyezik azzal, amit tud. Ő pedig ragaszkodik az igazsághoz, miközben olyan dolgokat érez, tapasztal és gondol, amelyek nem azt igazolják, amit addig tudott. Tehát szörnyű pillanatokot él át, amelyek elbizonytalanítják és megijeszítik. Egyre erősebben meg van győződve arról, hogy kötelessége megvédeni ezt a hölgyet.

ON THE VERGE OF MADNESS – INTERVIEW WITH TASSIS CHRISTOYANNIS

Júlia Váradi: How do you perceive the character of Golaud?

Tassis Christoyannis: It's a difficult question because for me he is a lost man. Already in his relationship with his first wife he was embarrassed with himself. And now he meets Mélisande, this very strange creature, who is mysterious and extremely charming at the same time. She never gives a straight and precise answer to any question. She is full of secrets and mysteries. And that's what attracts Golaud. He feels he must protect her and at the same time he longs to be with her. Mélisande brings out the protective, helpful side in Golaud. But his behavior also makes her insecure. She drives him to the brink of madness, which leads to the crime of murdering his brother.

J.V.: So you see Golaud as a naive man?

T.C.: Yes, that's the main problem – extremely naive. And his situation is made worse by the fact that he feels it is his duty to protect his honorable lady at all costs – even by killing his own brother.

J.V.: You mean his murder, though unacceptable, can be explained?

T.C.: Yes, it can. At least to me it can. Golaud loses control of himself in an instant because what he sees and feels doesn't match what he knows. And he insists on the truth, while he feels, experiences and thinks things that are not what he knew before. He experiences horrible moments that make him uncertain and frightened. So he becomes more and more convinced of his duty to protect this lady.

Interjú

V.J.: Megható és csodálatos, hogy olyan közel érzi magát ehhez a szerephez! Bár, ahogy visszaemlékszem, a korábban látott szerepeivel (a Falstaff-fal vagy Don Giovannival) ugyanilyen lelkesedéssel foglalkozott.

T.C.: Úgy gondolom, valamennyien mélyen kötődünk a szerepünkhöz. De alighanem vannak közöttünk, akiknek egész életét kitölti a művészet és a zene. Én is közéjük tartozom. Testünket, lelkünket, egész lényünket odaadjuk a színpadon alakított figurának. Ezért a felkészülés és a szerep eljátszása közben úgy érezzük, egyesülünk, tökéletesen azonosulunk az ábrázolt figurával.

Interview

J.V.: It is touching and wonderful that you feel so close to this role! Although, as I recall, you have been equally enthusiastic about roles you have played before, such as Falstaff or Don Giovanni. This endless devotion must be the secret of your wonderful artistry.

T.C.: I think all of us are deeply attached to our roles. But there are probably some of us who are closely connected to art and music at every moment of our lives. I am one of them. We give our body, our soul, our whole being to the character we are playing on stage. Therefore, during the preparation and the performance of the role, we feel that we are one with the character we are portraying.

A FISCHER IVÁN OPERATÁRSULAT PRODUKCIÓI PRODUCTIONS OF THE IVÁN FISCHER OPERA COMPANY

- 2008 Wolfgang Amadeus Mozart: **Così fan tutte**
- 2009 Wolfgang Amadeus Mozart: **Le nozze di Figaro**
- 2010 Wolfgang Amadeus Mozart: **Don Giovanni**
- 2015 Wolfgang Amadeus Mozart: **Die Zauberflöte**
- 2018 Giuseppe Verdi: **Falstaff**
- 2019 Claudio Monteverdi: **La favola d'Orfeo**
- 2021 Claudio Monteverdi: **L'incoronazione di Poppea**
- 2022 Benjamin Britten: **The Turn of the Screw**
- 2023 Claude Debussy: **Pelléas et Mélisande**

Operatársulat

FISCHER IVÁN OPERATÁRSULAT

Már jelentős utat tettünk meg azon az úton, amely a színház és a zene szervesebb kapcsolatához vezet. A különböző minimalista színházi előadások során a látványelemek egyre egyszerűsödtek, hogy inkább a zenére helyeződjön a hangsúly, miközben a deklamációszerű éneklés és a zenekar visszafogottabb hangereje a színházi élményt erősítette.

Az előadók azonos térbe helyezése (ahelyett, hogy elkülönítenénk őket egy nagy színpadon és egy mély árokban) megteremtette a zene és a színház egységét. Így születtek meg a szcenírozott koncertek, kifejezetten a hangversenytérmekekhez alakítva, ahol az akusztika is jobb, hiszen nincs zsinórpaddás, amely elnyelné az énekhangot.

Az opera szülőhelyével, az amfiteátrum reneszánsz változatával való találkozás Vicenzában lehetővé teszi, hogy egy olyan térbe helyezzük az előadást, amelyet eleve a dráma és a zene egységéhez terveztek.

Ez az én operatörténetem, amely egy társulat alapításához vezetett, hogy tovább dolgozhassunk olyan operaelőadások létrejöttén, ahol a látvány és hangzás közötti legszorosabb kapcsolat a cél.

Fischer Iván

A Fischer Iván Operatársulat a Budapesti Fesztiválzenekar egyik projektje. A társulat Fischer Iván irányításával évente színpadra állít egy operát, amelyet a világ különböző színházaiban és koncerttermeiben mutat be. A korábbi előadásokat a Müpában, a New York-i Rose Theaterben, a Mostly Mozart Fesztivál keretében, az Edinburgh-i Fesztiválon a Fesztiválszínházban, a londoni Royal Festival Hallban, az amszterdami Concertgebouw-ban, a brugge-i Concertgebouw-ban, az Abu-dzabi Fesztiválon és a Berlini Konzerthausban láthatta a közönség. A társulat minden évben fellép a Vicenzai Operafesztiválon is.

Opera Company

THE IVÁN FISCHER OPERA COMPANY

The search by the company for a more organic link between theater and music has been a slow process. Visual elements have been simplified in order to allow a stronger focus on sound, while declamatory singing and reduced orchestral volume have helped the theatrical element. Bringing the performers into a single space — instead of separating them on a large stage and in a deep pit — has created musical and theatrical unity. So, gradually, staged concerts have been developed for concert halls, where the acoustics are usually better.

The 16th-century Renaissance recreation of an amphitheater in Vicenza allows us to perform in a setting originally designed for this unity of drama and music.

This has been my operatic story, to form an opera company whose purpose is to make the direct connection between what we see and what we hear.

Iván Fischer

The Iván Fischer Opera Company is a satellite of the Budapest Festival Orchestra. Every year one opera is produced and performed under the guidance of Iván Fischer in various theaters and opera houses around the world. Past performances have been given at Müpa Budapest; the Rose Theater, New York, as part of the Mostly Mozart Festival; the Festival Theatre at the Edinburgh Festival; Royal Festival Hall, London; Royal Concertgebouw, Amsterdam; Concertgebouw Bruges; the Abu Dhabi Festival and the Berlin Konzerthaus. The company performs annually at the Vicenza Opera Festival.

Énekesek Singers

PATRICIA PETIBON

A francia szoprán Rachel Yakar tanítványa volt a Párizsi Konzervatóriumban, William Christie fedezte fel. Azóta a francia barokktól a kortárs zenéig terjedő repertoár sokoldalú tolmácsolójaként vált ismertté.

A 2018–19-es szezonban először énekelt Violetta szerepét Verdi Traviatájában a Malmöi Operaházban. Pályájának másik kiemelkedő állomása Massenet Manonjának címszerepe volt a párizsi Opéra-Comique-ban. 2019 őszén mindhárom női szerepet eljátszotta Offenbach Hoffman meséi című operájában a brüsszeli La Monnaie-ben. 2021 tavaszán Poulenc Az emberi hang és Thierry Escaich Point d’Orgue című művét adta elő a Théâtre des Champs-Élyséesben.

PATRICIA PETIBON

Since receiving her musical education at the Conservatoire National Supérieure de Musique with Rachel Yakar and being discovered by William Christie, soprano Patricia Petibon has earned a reputation as a versatile interpreter of repertoire extending from French Baroque to contemporary music.

In the 2018–19 season, Petibon for the first time sang Violetta in Verdi’s La Traviata at the Malmö Opera. Another highlight was the title role of Massenet’s Manon at the Opéra-Comique in Paris. In autumn 2019 she performed all three female roles in Offenbach’s Les Contes d’Hoffmann at the La Monnaie in Brussels. In spring 2021 she sang Poulenc’s La Voix Humaine and Thierry Escaich’s Point d’Orgue at the Théâtre des Champs-Élysées.

Énekesek Singers

BERNARD RICHTER

A svájci születésű Bernard Richter generációjának egyik legkiemelkedőbb tenoristája. Olyan rangos opera- és koncertszínpadok, illetve fesztiválok vendége, mint a Bécsi Állami Operaház, a Genfi Nagyszínház,

a Bajor Állami Operaház, a milánói La Scala, a Párizsi Nemzeti Opera, a Zürichi Operaház, a lipcei Gewandhaus, a római Santa Cecilia Akadémia, a zürichi Tonhalle, a bécsi Konzerthaus, a Verbier Fesztivál vagy a Salzburgi Ünnepi Játékok. Opera- és oratóriumfellépései során olyan kiváló karmesterekkel dolgozott együtt, mint Daniel Harding, Kent Nagano, Marc Minkowski, Nikolaus Harnoncourt, Sir Neville Marriner vagy Sylvain Cambreling. A Fischer Iván Operatársulat Várászfuvola-produkciójában Taminót alakította. Repertoárjának egyik legfontosabb szerepe Pelléas, amelyet nagy sikerrel énekelt Bécsben, Tokióban, Varsóban és Lyonban.

BERNARD RICHTER

Swiss born Bernard Richter is one of the leading tenors of his generation. He has performed at prestigious festivals and appeared on opera and concert hall stages including the Wiener Staatsoper, the Grand Théâtre de Genève, the Bayerische Staatsoper, Teatro alla Scala di Milano, the Opéra National de Paris, the Zurich Opera, the Gewandhaus Leipzig, the Accademia Nazionale di Santa Cecilia Rome, the Tonhalle Zürich, the Konzerthaus in Vienna, the Verbier Festival and the Salzburg Festival. With opera and oratorio performances, he has appeared alongside such outstanding conductors as Daniel Harding, Kent Nagano, Marc Minkowski, Nikolaus Harnoncourt, Sir Neville Marriner and Sylvain Cambreling. In the production of *The Magic Flute* by the Iván Fischer Opera Company, he played the role of Tamino. One of the most important roles in his repertoire has been that of Pelléas, having received accolades for his singing of the character in Vienna, Tokyo, Warsaw and Lyon.

Énekesek Singers

TASSIS CHRISTOYANNIS

Az athéni születésű énekes 1995 és 1999 között a Görög Operaház, 2000 és 2006 között a düsseldorfi Rajnai Német Opera vezető baritonistája volt, itt Posa, Germont, a Gróf (Figaro), Don Giovanni, Figaro (A sevillai borbély), Guglielmo, Anyegin, Hamlet és Pelléas szerepét énekelte. Vendégként fellépett a Carnegie Hallban (Elektra), a Covent Gardenben (Traviata), a Glyndebourne-i Fesztiválon (Falstaff), Brüsszelben (Traviata), Amszterdamban (Lammermoori Lucia), Berlinben (A sevillai borbély), Frankfurtban (Don Carlos), Nantes-ban (Falstaff), Párizsban (Faust, A sevillai borbély, Bajazzók, Odüsszeusz hazatérése), Bécsben (A sevillai borbély) és Budapesten, Fischer Iván vezényletével (Così fan tutte, Don Giovanni, Falstaff). Felvételei közül kiemelkedik Händel Tamerlánja és Julius Caesarja, valamint a Falstaff DVD-felvétele Vladimir Jurowski vezényletével.

TASSIS CHRISTOYANNIS

Born in Athens, Tassis Christoyannis was a leading baritone in the Greek Opera house (1995–1999) and at the Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf (2000–2006), where he sang Posa, Germont, Conte (Figaro), Don Giovanni, Figaro (The Barber of Seville), Guglielmo, Eugene Onegin, Hamlet and Pelléas. He has appeared as a guest performer at Carnegie Hall (Elektra), at Covent Garden (La Traviata), at the Glyndebourne Festival (Falstaff), in Brussels (La Traviata), Amsterdam (Lucia di Lammermoor), Berlin (The Barber of Seville), Frankfurt (Don Carlos), Nantes (Falstaff), Paris (Faust, The Barber of Seville, Pagliacci, Il ritorno d'Ulisse in patria), Vienna (The Barber of Seville) and Budapest, led by Iván Fischer (Così fan tutte, Don Giovanni, Falstaff). Christoyannis's most important recordings include Handel's Tamerlano and Julius Caesar, as well as a DVD recording of Falstaff, with Vladimir Jurowski conducting.

Énekesek Singers

NICOLAS TESTÉ

A francia basszista olyan neves operaházak rendszeres fellépője, mint a New York-i Metropolitan Opera, a Bajor Állami Operaház, a Los Angeles-i Operaház, a San Franciscó-i Operaház, a berlini Deutsche Oper, a Párizsi Nemzeti Opera, a Genfi Nagyszínház, a milánói La Scala vagy a velencei La Fenice. Széles repertoárján olyan szerepek találhatók, mint Agamemnon (Iphigénia Auliszban), Lőrinc barát (Rómeó és Júlia), Des Grieux (Manon Lescaut), Claudius (Hamlet), Ferrando (A trubadúr), Sarastro (A varázsfuvola), Jupiter (Castor és Pollux), Mefisztó (Faust) és Basilio (A sevillai borbély). Az elmúlt években fellépett a Bajor Állami Operaházban a Bohéméletben (Colline), a Metropolitan Operában a Carmenben (Zuniga), a Párizsi Nemzeti Operában a Sámson és Delilában (Abimelech), valamint a Los Angeles-i Operaházban a Hoffmann meséi négy gonosztevőjének szerepében.

NICOLAS TESTÉ

The French bass Nicolas Testé regularly performs in renowned houses such as the Metropolitan Opera of New York, the Munich Staatsoper, the Los Angeles Opera, the San Francisco Opera, the Deutsche Oper Berlin, the Opéra National de Paris, the Grand Théâtre de Genève, the Teatro alla Scala di Milano and the Teatro La Fenice in Venice. His extensive repertoire comprises title roles in Iphigénie en Aulide (Agamemnon), Romeo et Juliette (Frère Laurent), Manon Lescaut (Des Grieux), Hamlet (Claudius), Il Trovatore (Ferrando), Die Zauberflöte (Sarastro), Castor et Pollux (Jupiter), Faust (Mephisto) and The Barber of Seville (Basilio). In recent seasons he performed at the Bayerische Staatsoper in La Bohème (Colline), at the Metropolitan Opera in Carmen (Zuniga), at the Opéra de Paris in Samson et Dalila (Abimelech) as well as at the Los Angeles Opera in the role of the Four Villains in Les Contes d'Hoffmann.

Énekesek Singers

YVONNE NAEF

A muzikalitásáról és sötét tónusú, átütő erejű hangjáról híres svájci mezzoszoprán világszerte a legjelentősebb operaházak és koncerthelyszínek – a Metropolitan Opera, a Párizsi Nemzeti Opera, a Covent Garden, a Bécsi és Hamburgi Állami Operaház, a berlini Német Operaház, a Zürichi Operaház, a Salzburgi Ünnepi Játékok, a bécsi Musikverein és Konzerthaus, a Berlini Filharmónia, a Royal Albert Hall és a Carnegie Hall – rendszeres fellépője. Széles repertoárja a barokk művektől a kortárs darabokig terjed. Olyan karmesterekkel dolgozott együtt, mint Bieskov, Boyd, Dutoit, Eschenbach, Gatti, Haitink, Minkowski, Jansons vagy Welser-Möst. Az utóbbi években többek között nagy sikerrel lépett fel Mrs. Quickly szerepében (Falstaff) Zürichben, Milánóban és Budapesten, illetve Mahler 8. szimfóniájában Salzburgban. Felvételei közül több rangos nemzetközi elismerésben részesült.

YVONNE NAEF

Known for her devoted musicality and the earthiness of her dark-colored and powerful mezzosoprano, Swiss-born Yvonne Naef appears regularly at leading opera houses and concert venues including the Metropolitan Opera, the Opera de Paris, the Royal Opera House Covent Garden, the State Operas of Vienna and Hamburg, the Deutsche Oper Berlin, the Zurich Opera, the Salzburg Festival, the Musikverein and the Konzerthaus in Vienna, the Berliner Philharmonie, the Royal Albert Hall and Carnegie Hall. Her broad repertoire covers pieces from the Baroque to the contemporary. She has worked with such conductors as Bychkov, Boyd, Dutoit, Eschenbach, Gatti, Haitink, Minkowski, Jansons and Welser-Möst. In recent years, she has received praise for her performance as Mistress Quickly in Falstaff (Zurich, Milan and Budapest), as well as in Mahler's Symphony No. 8 (Salzburg). A number of her recordings have received prestigious international awards.

Énekesek Singers

PETER HARVEY

Az angol baritonista közel 150 felvétele nyolc évszázad műveit öleli fel, ezen belül kiemelt helyet foglal el az érett barokk korszak. Händel és Purcell művei mellett lemezre vette J. S. Bach összes fontosabb vokális művét és számos kantátáját, olyan karmesterekkel, mint Gardiner, Herreweghe és McCreesh. Haydn Teremtésében Ádámot énekelte a Gabrieli Consort 2008-ban Grammy-díjjal jutalmazott felvételén. Az elmúlt és az elkövetkező időszakban olyan együttesekkel lépett, illetve lép fel, mint a Concerto Copenhagen, a Monteverdi Kórus és Zenekar, a Felvilágosodás Korának Zenekara, a Berliini Régizenei Akadémia, a Freiburgi Barokk Zenekar, a Mahler Kamarazenekar, a Gulbenkian Zenekar, a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekara, a Rotterdami Filharmonikusok vagy a Holland Kamarazenekar. Közreműködött a Fischer Iván Operatársulat Varázsfuvola és La favola d’Orfeo-produkcióiban.

PETER HARVEY

English-born baritone Peter Harvey has made nearly 150 recordings of music spanning eight centuries, with an emphasis on the High Baroque. In addition to the works of Handel and Purcell, he has recorded all major vocal works and a number of cantatas of J. S. Bach, working with conductors such as Gardiner, Herreweghe and McCreesh. In Haydn’s *The Creation*, he sang the role of Adam on the Gabrieli Consort’s 2008 Grammy-winning recording. Recent and upcoming highlights include performances with Concerto Copenhagen, the Monteverdi Choir and Orchestra, the Orchestra of the Age of Enlightenment, the Akademie für Alte Musik Berlin, the Freiburg Baroque Orchestra, the Mahler Chamber Orchestra, the Gulbenkian Orchestra, the Bavarian Radio Symphony Orchestra, the Rotterdam Philharmonic and the Netherlands Chamber Orchestra. He has worked with the Iván Fischer Opera Company on its performances of *The Magic Flute* and *La favola d’Orfeo*.

Énekesek Singers

OLIVER MICHAEL

A tizenkét éves Oliver Michael a dél-londoni Trinity School zenei ösztöndíjasa és a Trinity Fiúkórus oszlopos tagja. A kórus tagjaként fellépett Britten Szentivánéji álom című operájának előadásán a Roueni Operában, és a Sir John Eliot Gardiner vezényelte Monteverdi Kórusal énekelte Berlioz L'Enfance du Christ oratóriumát. A karácsony szellemében című film és A láthatatlan fény című Netflix-sorozat zenéjében is felcsendül a hangja. A Royal Albert Hall produkciójában, ahol A Gyűrű Szövetsége vetítése során élő előadásban szólal meg a film zenéje, öt alkalommal is szoprán-szólót énekelt. Oliver tehetséges hegedűs, rendszeresen fellép a South London Youth Orchestra előadásain. Szenvedélyesen sportol, fallabdázik, futballozik és krikettezik, a Manchester United lelkes szurkolója.

OLIVER MICHAEL

Twelve-year-old Oliver Michael is a Music Scholar at Trinity School in South London. He is also a senior member of Trinity Boys Choir. As a member of the Choir, he has sung in Britten's *A Midsummer Night's Dream* for Opera de Rouen and in Berlioz's *L'Enfance du Christ* with the Monteverdi Choir and Sir John Eliot Gardiner. He has also sung on the soundtracks to the film *Spirited* and the Netflix series *All the light we cannot see*. He featured as the solo treble in five live-to-screen performances of *The Fellowship of the Ring* at the Royal Albert Hall. Oliver is a talented violinist and plays regularly in the South London Youth Orchestra. He is also a keen sportsman, playing squash, football and cricket and an avid supporter of Manchester United.

ROBERT CRAFT

PIPER

MUNDVIÐ BIRGERT
GANGUR MELLA
HANGSVEROK

Arthur
Rubenstein
Finnøyen

Karmester és rendező

FISCHER IVÁN

Karmester, zeneszerző, operarendező, gondolkodó és pedagógus – a nagy zenei polihistorok nyomdokaiban lépdelő Fischer Iván korunk egyik leglátványosabb zenésze.

Figyelme középpontjában mindig a zene és az ideális zenei előadás áll, ennek érdekében több új koncertformát dolgozott ki, és a szimfonikus zenekar struktúráját és munkamódszerét is átalakította. Az 1980-as évek közepén megalapította a Budapesti Fesztiválzenekart, ahol azóta számos újítást vezetett be és honosított meg. Olyan zenekart álmodott meg, amelyben a zenészek különböző összetételben és zenei stílusokban, sokoldalúan szolgálják a közösséget.

A Budapesti Fesztiválzenekar zeneigazgatójaként az elmúlt harminc év egyik legnagyobb zenei sikertörténetének írója. A nemzetközi turnék és a Philips Classics, illetve a Channel Classics kiadóknál készített felvételek sora a világ legnevesebb karmesterei közé emelte, aki egyedi módon ötvözi a hagyományt és az újításokat.

Több fesztivál, többek között a Budapesti Mahler-ünnep, az Európai Hidak fesztivál és a Vicenzai Operafesztivál alapítása fűződik a nevéhez. A nemzetközi kulturális kapcsolatok előmozdításáért végzett törekvéseit a Világgazdasági Fórum Kristály-díjjal jutalmazta.

A Lyoni Operaház, a washingtoni Nemzeti Szimfonikus Zenekar és a berlini Konzerthaus zenekarának vezető karmestere volt, utóbbi a kitüntetett tiszteletbeli karmester címet adományozta neki. Az amszterdami Concertgebouw több évtizedes közös munka után szintén tiszteletbeli vendégkarmesterének választotta. Rendszeresen vezényli a Berlini Filharmonikusokat, a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekarát és a New York-i Filharmonikus Zenekart is.

Fischer Iván zongora-, hegedű- és csellótanulmányait Budapesten folytatta, majd Hans Swarowsky legendás bécsi karmester osztályában szerzett diplomát. Két évig Nikolaus Harnoncourt asszisztenseként dolgozott. Nemzetközi karrierje a Rupert Foundation londoni karmesterversenyének megnyerésével indult.

Nemzetközi operaházaknál való különféle vendégfellépéseit követően megalapította a Fischer Iván Operatársulatot. Operarendezői során a legfontosabb

Conductor and director

IVÁN FISCHER

Conductor, composer, opera director, thinker and educator, anchored in the tradition of the great musical polymaths, Iván Fischer is considered one of the most visionary musicians of our time.

He has developed several new concert formats and reformed the structure and working method of the symphony orchestra. In the mid-1980s he founded the Budapest Festival Orchestra, where he has since introduced and established numerous innovations. He envisions a pool of musicians serving the community in various combinations and musical styles.

He has founded a number of festivals, including the Budapest Mahlerfest, the Bridging Europe festival and the Vicenza Opera Festival. The World Economic Forum presented him with the Crystal Award for his achievements in fostering international cultural relations.

He was principal conductor of the National Symphony Orchestra in Washington, the Opéra National de Lyon and the Konzerthausorchester Berlin, the latter appointing him Conductor Laureate. The Royal Concertgebouw Orchestra named him Honorary Guest Conductor following many decades of working together.

Iván Fischer studied the piano, violin and cello in Budapest, before joining the legendary conducting class of Hans Swarowsky in Vienna. Having spent two years as assistant to Nikolaus Harnoncourt, he then launched his international career as winner of the Rupert Foundation conducting competition in London.

After various guest appearances at international opera houses, he founded the Ivan Fischer Opera Company. His staging always sets as its goal an organic unity between music and theatre. IFOC productions have been received with great acclaim in recent years in New York, Edinburgh, Abu Dhabi, Berlin, Geneva and Budapest.

Iván Fischer has been active as a composer since 2004. His opera *The Red Heifer* made headlines across the world; the children's opera *The Gruffalo* enjoyed numerous revivals in Berlin; his most frequently performed work, "Eine Deutsch-Jiddische Kantate" has been performed and recorded in several countries.

Karmester és rendező

szempontot mindig a zene és a színház szerves egysége jelenti. E produkiók, amelyek gyakran térben is közel hozzák a zenészeket és az énekeseket, az utóbbi években New Yorkban, Edinburgh-ban, Abu-Dzabiban, Berlinben, Genfben és Budapesten egyaránt komoly sikert arattak.

Fischer Iván 2004 óta zeneszerzőként is aktív, főként hangszeres együttes által kísért vokális zenét komponál. A Vörös Tehén című operájával világszerte címlapra került, gyermekoperáját, a Graffalót Berlinben újra és újra műsorra tűzték, leggyakrabban játszott művét, a Német-jiddis kantátát számos országban adták elő és készítették róla felvételeket.

Fischer Iván a Magyar Mahler Társaság alapítója és a Brit Kodály Akadémia patrónusa. Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnökének Arany Emlékérmével, a francia állam Chevalier des Arts et des Lettres címmel, a magyar állam 2006-ban Kossuth-díjjal tüntette ki. 2011-ben megkapta a Brit Királyi Filharmónia díját, illetve a holland Ovatie-díjat, 2013-ban pedig a londoni Brit Royal Academy of Music tiszteletbeli tagjává választották. Fischer Iván Budapest díszpolgára.

Conductor and director

Iván Fischer is founder of the Hungarian Mahler Society and patron of the British Kodály Academy. The French government honoured him as Chevalier des Arts et des Lettres. In 2006 he was decorated with the Hungarian Kossuth Prize, in 2011 with the Royal Philharmonic Society Music Award and the Dutch Ovatie Prize, and in 2013 he was named an honorary member of the Royal Academy of Music in London.

Rendező

Director

MARCO GANDINI

Marco Gandini társrendezőként működött Franco Zeffirelli ikonikus olasz rendező és Graham Vick brit rendező mellett. Dolgozott a legnagyobb olasz operaházakban (a milánói La Scalában, a Római Operaházban, a nápolyi San Carlo Operaházban, a firenzei Teatro del Maggio Musicaléban, a Veronai Arénában, a velencei Teatro La Fenicében, a palermói Teatro Massimóban, a bolognai Teatro Comunaleban), nemzetközi szinten pedig többek között a New York-i Metropolitan Operában, a Washingtoni és a Los Angeles-i Operaházban, a tokiói Új Nemzeti Színházban, a londoni Királyi Operaházban, a madridi Teatro Realban, a barcelonai El Liceu-ben, valamint a szentpétervári Mariinszkij Színházban. Emellett a venezuelai El Sistema program és a Simón Bolívar Kórus és Zenekar fiatal művészeknek szóló programjában is dolgozik rendezőként.

MARCO GANDINI

Marco Gandini has worked as an associate director with the iconic Italian director Franco Zeffirelli and with British director Graham Vick. He has worked in major Italian opera houses including Teatro alla Scala in Milan, Rome Opera House, Teatro San Carlo in Naples, Teatro del Maggio Musicale in Florence, Verona Arena, Teatro La Fenice in Venice, Teatro Massimo in Palermo and Teatro Comunale in Bologna. International companies he has worked with include The Metropolitan Opera in New York, Washington National Opera, Los Angeles Opera, New National Theatre in Tokyo, The Royal Opera House in London, Teatro Real in Madrid, Teatro Liceu in Barcelona and the Mariinsky Theatre in St. Petersburg. Gandini is a director for the Young Artist Program with El Sistema of Venezuela and the Simón Bolívar Symphony Orchestra and Chorus in a seven-year project aimed at the formation of opera singers, chorus, orchestra players and conductors for opera.

Alkotók

ANNA BIAGIOTTI

A milánói Brera Képzőművészeti Akadémián tanult díszlettervezést, majd a milánói La Scalában kezdett dolgozni jelmeztervező asszisztensként. Itt olyan alkotókkal működött együtt, mint Giorgio Strehler, Luciano Damiani, Luca Ronconi és Franco Zeffirelli. Világszerte számos színházzal és művészeti társulattal dolgozott, köztük a milánói Piccolo Teatróval, a parmai Teatro Regiával, a trieszti Verdi Színházzal, a brüsszeli La Monnaie-vel, a Kölni Operaházzal, a londoni Angol Nemzeti Balettel és a New York-i Metropolitan Operával. 1989-ben került a Római Operaházhoz, ahol 1994 óta a jelmeztervező részleg vezetője. Az általa tervezett jelmezeket számos operaelőadáson csodálhatta meg a közönség.

ANDREA TOCCHIO

Mérnök, díszlettervező és világítástervező, 1992 óta dolgozik színháznál. Munkái a prózától a táncos darabokon és az operán át a filmig terjednek. A Reate Fesztivál műszaki igazgatója és a római Valle Occupato Színház csapatának tagja. Az elmúlt két évben filmes és operaprodukción dolgozott, köztük a Netflix számára készült Robbing Mussolini című filmen, Puccini Bohéméletén rendezőként, díszlettervezőként és világítástervezőként, Piazzolla Buenos Aires-i Maria című operájának előadásán, a Fischer Iván- és Marco Gandini-féle Poppea megkoronázása-produkción, a Torre del Lago-i Puccini Fesztivál Tosca-előadásán rendezőasszisztensként, díszlettervezőként és jelmeztervezőként, valamint a 100 Cellos formációval, a Notturna Clandestina zenekarral és a PFM együttesel a Dubaji Expón, illetve a Ravennai Fesztiválon.

Creative team

ANNA BIAGIOTTI

Anna Biagiotti studied set design at Brera Academy of Fine Arts in Milan and started work at Teatro alla Scala in Milan as a costume assistant. At La Scala she worked with many directors, including Giorgio Strehler, Luciano Damiani, Luca Ronconi and Franco Zeffirelli. Ms. Biagiotti has collaborated with theaters and arts companies around the world, including Piccolo Teatro di Milano, Teatro Regio di Parma, Teatro Verdi Trieste, La Monnaie in Bruxelles, Oper Köln, English National Ballet in London and the Metropolitan Opera in New York City. Ms. Biagiotti joined Teatro dell'Opera di Roma in 1989 and became Director of the Costume Department in 1994. Her designs have appeared in many opera productions.

ANDREA TOCCHIO

Engineer, set designer and light designer, began working in the theater in 1992, ranging from prose to dance, from opera to cinema. He is Technical Director of the Reate Festival and is part of the Valle Occupato Theater in Rome. Among the most recent engagements of the last two years are film and opera productions such as Netflix movies *Robbing Mussolini*; of Puccini's *La Bohème*, as director, set designer and light designer, and in *Rigoletto Opera Crime*; *Maria de Buenos Aires* of Piazzolla; *L'incoronazione di Poppea* directed by Iván Fischer and Marco Gandini; *Tosca* of Puccini at the Torre del Lago Festival as assistant director, set designer and costume designer; *100 Cellos*, the *Clandestina Night Orchestra* and the *PFM* at the Dubai Expo and the Ravenna Festival.

Zenekar

BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR

Fischer Iván saját álmát váltotta valóra, amikor 1983-ban Kocsis Zoltánnal együtt megalapította a Budapesti Fesztiválzenekart. Az együttes a kezdetektől a lehető legigényesebb muzsikálást és a közösség sokoldalú szolgálatát tűzte ki célul.

A BFZ-t a világ tíz legjobb zenekara között tartják számon, 2022-ben elnyerték az Év Zenekara díjat a nívós brit Gramophone magazin szavazásán. Az együttes a nemzetközi zenei élet legfontosabb koncerthelyszínein, a New York-i Carnegie Hallban és Lincoln Centerben, a bécsi Musikvereinban, a londoni Royal Albert Hallban és Barbican Centre-ben is koncertezik. 2013-ban Mahler I. szimfóniájának felvételéért Grammy-díjra jelölték.

Az együttes innovatív koncertjei világszerte híresek. Az Autizmusbarát Kakaókoncertek, a Titokkoncertek, a zenei maratonok, a fiatal felnőtteket megcélzó Midnight Music, a Concertino sorozat, a hátrányos helyzetű gyerekeket integráló TérTáncKoncert, az ingyenes Közösségi Hét és a Műpával közös szervezésű Európai Hidak fesztivál mind egyedülálló programok.

A Fesztiválzenekar a Fischer Iván Operatársulat, a Műpa, a Vicenzai Operafesztivál és a spoletói Festival dei Due Mondi együttműködésével évente egy-egy operaprodukción is színre állít, melyek rendezője és karmestere is Fischer Iván.

A BFZ működésének állandóságát a Magyar Állam és Budapest Főváros támogatása biztosítja.

BUDAPEST FESTIVAL ORCHESTRA

Iván Fischer founded the Budapest Festival Orchestra in 1983 together with Zoltán Kocsis.

Thanks to its innovative approach to music and the uncompromising dedication of its musicians, the BFO has become the youngest ensemble to join the world's top ten symphony orchestras. They are both present at the most important international concert venues and streaming platforms. The BFO has been recognized by the prestigious British Gramophone magazine three times: in 1998 and 2007 for the best recording, while in 2022 they were named Orchestra of the Year. The BFO's most considerable successes are connected to Mahler: their recording of Symphony No. 1 was nominated for a Grammy Award in 2013.

The BFO has also made a name for itself with its series of innovative concerts. The Autism-friendly Cocoa Concerts, the Surprise Concerts, musical marathons, Midnight Music performances, free Community Weeks and the Bridging Europe Festival are all unique in their own ways. Another special feature of the orchestra is that its members regularly form a choir at their concerts.

Each year, the BFO stages an opera production directed and conducted by Iván Fischer. The performances have been invited to the Mostly Mozart Festival, the Edinburgh International Festival and the Elbphilharmonie, Hamburg; in 2013, the Marriage of Figaro led the New York Magazine's list of the best classical music events of the year. The Vicenza Opera Festival, founded by Iván Fischer, debuted in the fall of 2018 at the Teatro Olimpico.

Zenészek Musicians

ELSŐ HEGEDŰ FIRST VIOLIN

Guy Braunstein, Eckhardt Violetta
Gál-Tamási Mária, Illési Erika
Jász Pál, Kádár István
Lesták-Bedő Eszter, Sipos Gábor

MÁSODIK HEGEDŰ SECOND VIOLIN

Iván Tímea, Bodó Antónia
Gátay Tibor, Haják Krisztina
Lezsák Zsófia, Molnár Noémi
Szabó Levente, Szefcsik Zsolt

BRÁCSA VIOLA

Gálfi Csaba, Bodolai Cecília
Fekete Zoltán, Juhász Barna
Reinhardt Nikoletta, Yamamoto Nao

CSELLÓ CELLO

Szabó Péter, Dvorák Lajos
Liptai Gabriella, Sovány Rita
NAGYBŐGŐ DOUBLE BASS
Fejérvári Zsolt, Martos Attila,
Sipos Csaba

FUVOLA FLUTE

Pivon Gabriella, Jóföldi Anett
Nagy Bernadett

OBOA OBOE

Victor Aviat, Eva Neuszerova
Marie-Noëlle Perreau

KLARINÉT CLARINET

Ács Ákos, Szitka Rudolf

FAGOTT BASSOON

Andrea Bressan, Tallián Dániel
Duffek Mihály

KÜRT HORN

Szőke Zoltán, Bereczky Dávid
Szabó András, Nagy Zsombor

TROMBITA TRUMPET

Csikota Gergely, Póti Tamás
Czeglédi Zsolt

HARSONA TROMBONE

Szakszon Balázs, Sztán Attila
Wagner Csaba

TUBA

Bazsinka József

TIMPANI

Dénes Roland

ÜTŐHANGSZEREK PERCUSSION

Herboly László

HÁRFA HARP

Polónyi Ágnes, Rosanna Rolton

A BFZ The BFO

BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR

Vezetőség

zeneigazgató:
Fischer Iván
menedzser-igazgató:
Erdődy Orsolya

a zeneigazgató személyi
asszisztense:
Zeibig Márton
a menedzser-igazgató
személyi asszisztense:
Szántó Ildikó

Produkciónedezsment
művészeti tervezés:
Anna-Berenika Haefliger*
operatív vezető:

Zöld Krisztina
operatív menedzser:
Szani Szolongo
senior turnémenedzser:
Wolf Ivett
turnémenedzser:

Damási Ildikó
senior zenekari menedzser:
Melisko Krisztina
junior zenekari menedzser:
Somogyi Roxána
technikai vezető:
Zentai Róbert
technikai munkatárs:
Kathi Sándor, Siba István

Szponzoráció és nemzetközi kapcsolatok

nemzetközi elnök:
Martin Hoffmann*
vállalatikapcsolatok-
menedzser:
Petneházy Flóra
egyéni adományozásért
felelős menedzser:
Deák Zsuzsanna

Kommunikáció és közönség- kapcsolatok

marketing- és közönség-
kapcsolati vezető:
Tiszolczi-Bertalan Anna
PR-menedzser:
Katona Gergely
marketingmenedzser:
Szigeti Orsolya
social media menedzser:
Somogyi Roxána
kommunikációs tanácsadó:
Váradí Júlia*
közönségkapcsolati
menedzser: Kedves Kinga,
Réz Judit

Pénzügy

pénzügyi vezető:
Szabó Attila
könyvelő: Holbach Andrea,
Töreky Beáta

Titkárság

titkársági asszisztens:
Aranyosné Boros Angyalka

örökös stábttag:
Maglódi Györgyné

BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR ALAPÍTVÁNY

Kuratórium

elnök: Simor András
kurátorok: Alan Gemes,
Bernhard Hulla, Illés Gábor,
dr. Jádi Németh Andrea,
dr. Kiss Viktor, Máté-Tóth
István, dr. Szecskay András,
Sylvia Tóth, dr. Vámos György
tiszteletbeli kurátor:
Marschall Miklós

Felügyelőbizottság

elnök: László Csaba
tagok: Jalsovszky Pál,
Kósa Judit, Terták Ádám

A Budapesti Fesztiválzenekar Egyesület

elnök: dr. Sziklai János

A menedzser-igazgató tanácsadó testülete

Boros István
Danks Emese
Simon Anita
dr. Takács Ildikó Katalin

NEMZETKÖZI BARÁTI KÖRÖK

**American Friends of the
Budapest Festival Orchestra**
e-mail: info@friendsofthebu-
dapestfestivalorchestra.org
web: www.friendsofthebuda-
pestfestivalorchestra.org

**International Friends of the
Budapest Festival Orchestra
– Germany e. V.**
e-mail: germanfriends@
bfointernational.com

**British Friends of the Buda-
pest Festival Orchestra**
e-mail: britishfriends@bfoin-
ternational.com

**Swiss Friends of the
Budapest Festival Orchestra**
e-mail:
office@budapestfo.ch
web: budapestfo.hu

Támogatók

Corporate sponsors

Köszönjük a támogatást!
Thank you for your support!

Kiemelt támogatóink/Principal partners

ART MENTOR FOUNDATION LUCERNE

AutoWallis
GROUP

Solti
THE SOLTI FOUNDATION

A BFZ működésének állandóságát a Magyar Állam és Budapest Főváros támogatása biztosítja.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

BUDAPEST

Stratégiai partnerek/Strategic partner

müpa
Budapest

AUDIENCE EXPERIENCE POWERED BY
CULTURE.CRANE

REDUCE BEFORE OFFSET
CARBON.CRANE

fil **filharmónia** jegy.hu
MAGYARORSZÁG

Együttműködő partnerek/Supporting partners

CORINTHIA
BUDAPEST

Kempinski Hotel
Corvinus
BUDAPEST

McCANN
BUDAPEST

NORAWINKLER&CO
Kreatív Kulturális Ügynökség

Swisscham Hungary
Svájci-Magyar Kereskedelmi Kamara

SZECSKAY
ATTORNEYS AT LAW

Rendezvényeink támogató partnerei/Event partners

A.
GERE

Salmay & Co.
CAMPANILE

SPAR

1834
GERBEAUD
BUDAPEST

Médiapartnerek/Media partners

mezzo

www.vicenzaoperafestival.com

www.quartettovicenza.org

Città di
Vicenza

VICENZA OPERA FESTIVAL 6th edition

Teatro Olimpico di Vicenza

Iván Fischer
Opera Company
Budapest
Festival Orchestra
Iván Fischer
Conductor

28 October 2023
Symphonic Concert

26, 27, 29 October 2023
Debussy

Pelléas et Mélisande

directors Iván Fischer and Marco Gandini

CAST: Bernard Richter (Pelléas),
Patricia Petibon (Mélisande), Tassia Christoyannis (Golaud),
Nicolas Testé (Arkèl), Yvonne Naef (Geneviève),
Peter Harvey (a doctor), Oliver Michael (Yniold)

A VICENZAI OPERAFESZTIVÁL BARÁTI KÖRE

A Vicenzai Operafesztivál Baráti Köre a világ minden tájáról érkező operarajongók egyedülálló társasága. Egy vicenzai látogatás kivételes élményt nyújt: egyesíti a művészeteket, a zenét, a kultúrát és a gasztronómiát az Andrea Palladio tervezte gyönyörű környezetben.

THE CIRCLE OF FRIENDS OF THE VICENZA OPERA FESTIVAL

The Circle of Friends of the Vicenza Opera Festival is a unique group of opera enthusiasts from all over the world. Visiting the festival is an exceptional experience, which brings together art, music, culture and gastronomy in the beautiful surroundings of Palladio's architecture.

koordinátor/coordinator: Dr. Anna Rozovskaya-Lampey
www.vicenzaoperafestival.com

FISCHER IVÁN OPERATÁRSULAT – KARMESTERPÁHOLY IVÁN FISCHER OPERA COMPANY – CONDUCTOR'S CIRCLE

Köszönet Aline Foriel-Destezet
kiemelkedő támogatásáért.
Thank you for the generous
support of Aline Foriel-
Destezet.

Mr. Charles Andriaenssen
Countess Caroline Marzotto
Mrs. Paloma O'Shea Botín
Peter Horvath Stiftung
Mrs. Sylvia Tóth

with the generous support of
Aline Foriel-Destezet

A díszlet és a jelmezek készítését a Karmesterpáholy tagjainak nagylelkű támogatása tette lehetővé.
The production of the set and costumes has been made possible by the generous support of the Conductor's Circle.

menedzser/manager: Kádár Júlia

BFZ TÁMOGATÓI KLUB

BFO PATRONS

A KARMESTER KÖRE – ARANY FOKOZAT

CONDUCTOR'S CIRCLE – GOLD

Yosef Salamon

Sylvia Tóth

Walter Katalin és
Cornelius Walter

A KARMESTER KÖRE – EZÜST FOKOZAT

CONDUCTOR'S CIRCLE – SILVER

bpv Jádi Németh
Ügyvédi Iroda
Alan Gemes
Bernhard Hulla

Illés Gábor
Kiss Viktor dr.
Máté-Tóth István
Simor András

Szecskey Ügyvédi Iroda
Vámos György dr.

A KARMESTER KÖRE – BRONZ FOKOZAT

CONDUCTOR'S CIRCLE – BRONZE

Bojár Gábor és
felesége,

Zanker Zsuzsanna dr.
Élő Nóra

Göcző József és
Göczőné Magyar Andrea

ARANY MECÉNÁSAINK GOLD BENEFACTORS

Bottka Erzsébet dr. és
Feldmájer Péter dr.
אמהרב בן יקחצ ארועיל
Juhász Zoltán
hangszerész-mester
Nicholas Kabcenell és

Gudor Orsolya
Dale A. Martin és Martin
Csilla
Meinczinger-Krug
Zsuzsanna és
Armin Krug

Mosonyi Ágnes
Oszkai Rita
Rényi Andrea és
Straub Elek
Szelényi Iván

EZÜST MECÉNÁSAINK SILVER BENEFACTORS

Arriba Taqueria
Balázs Árpád és
Dénes Andrea
Bihary Balassa Ügyvédi
Iroda
Bíró Ágnes
Bognár Péter – Vaya
Travel Kft.
Bródy Péter dr. és Ildikó
Csépe Valéria dr. és
Molnár Imre

Csík Gabriella dr. és
Hudecz Ferenc dr.
Egervári Gábor dr.
Elíason Maria és James
John Farago
Garai Ferenc és Kárpát
Krisztina
György Pál dr. és Simon
Ágnes
Istenesné Solti Andrea
Kertész Gabriella dr.,

közjegyző
Kohlrusz Milán és
Szabó Dária
Köves Ildikó és Sparing
László
Lányi Zoltán dr. ügyvéd
Lengyel Péter
Marschall Miklós
Mészáros János és
Mészárosné dr. Bende
Hedvig Mária

Nyitrai István
Sólyom Éva dr.
David és Petra

Thompson
Varga Júlia
Varsányi Katalin és Pál

Zsámboki Gabriella dr.
és egy anonim
támogató

BRONZ MECÉNÁSAINK **BRONZE BENEFACTORS**

Bach György
Bacher Gusztáv
Bakró-Nagy Marianne
Barna Judit dr.
Berger Györgyné
Boros István
Burger-Balogh Ingeborg
és Balogh Tibor
Dögei Anna
Esztervári Adrienn
Gergely Pál dr. – Fortuna
Galéria
Gerő Katalin dr.
Göncz Kinga és Benedek
László dr.
Greenwell Zsuzsanna
és Rod
György István
Hanák Gábor
Hancz László és
Mester Éva
Holéci József
Horváth Jánosné dr. és
Fekete István
Jalsovszky Pál
Kalmár György

Kelemenné dr. Visky
Katalin
Király Éva
Király Júlia
Kobela Mihály és Balogh
Anikó
Kósa András
Kószó József – 4D
Építész Stúdió
Kökény Mihály dr. és
Stiller Mária
Lantos István dr.
László András,
Professional Orvosi Kft.
Leposa Csilla és Székely
Zoltán
Madách Zsuzsanna
Mártonfi Attila
Márványi Katalin
Milottáné dr. Lázár Judit
Mogyorós Gábor
Molnár Erzsébet Katalin
dr.
Molnár Gábor dr.
Oszkó-Jakab Natália és
Oszkó Péter

Poremba Andrea
Romsics Viktor –
Romsics Ügyvédi Iroda
Sáfár László dr.
Simon Tibor
Soltész + Soltész Kft.
Surányi Sándor és
Sándorné
Szántó Csaba és
Szántó-Kapornyai Emőke
SBGK Ügyvédi Iroda,
Szamosi Katalin dr.
Szarvas László, Dundus
2001 Kft.
Szauer Péter
Szegvári Mária dr.
Székely Éva és Balázs
Lajos
Tárnok Gyöngyi
Tokaji Nagy Erzsébet
Tóth Gábor
Török Zoltán dr.
Vihar Judit dr.
Votin Elek
Zsidai Ilona
és két anonim támogató

ARANY PÁRTOLÓ TAGJAINK **GOLD SUPPORTERS**

Bánáti Mária
Barta Pál
Batta Mária
Bittner Péterné
Csillag György dr.
Eisler Péter dr.

Falus András dr.
Felkai Tamás
Gala Tours
Garics Zoltánné
Herczeg Ferenc
Hollós Sándor dr.

Hőnig Gábor
Juvancz Beáta
Kádi Anna
Kertész Zsuzsanna dr.
Liliom Károly
Mosonyi Annamária dr.

Nagy Marianna
Németvölgyi Ágnes
Paksy László dr.
Pálfia Judit dr.
Sápi Lajos
Somogyi Éva és
Horváth László

Spohn Ferenc
Szabados Igor
Szabó Sándor dr.
Székely Zsófia
Szever Zsuzsanna dr.
és Dalos Mihály
Szigeti Éva dr.

Török Ilona
Vajda János és Radnai
Mónika
és négy anonim
támogató

EZÜST PÁRTOLÓ TAGJAINK SILVER SUPPORTERS

Agócs Ágnes
Alföldi István
Ambrus Ágnes dr.
Bálint Péter
Barczikay László
Barta Éva
Bende Zoltán
Benedek János
Benedek Pál
Bertalan Éva dr.
Böszörményi Katalin dr.
Csanádi Judit
Csernay László dr.
Drexler Miklós
Farkas Ágnes
Feldmájer Ágnes és
Sándor
Füredi Gábor
Gács Gábor
Gálosi György
Gálosi Juli,
Géta Center Kft.
Garai Anikó
Gordon Pál
Greiner Ákos
Halász Anna
Halász Gábor dr.
Hammersberg Elemér dr.
Hegyess Erzsébet dr. és
Szolnoki Gábor

Horváth Dávid
Horváth István dr.
Horváth László
Jáger Gyula
Jenei Gábor
Jenes Katalin
Kabódi Erzsébet
Kabódi Ferenc
Kabódi Mátyás
Keviczky László
Kis Ádám
Klinga Ágnes
Kőszegi László
Lázár József
Lebhardt Imre és Zsuzsa
Löwenberg Gábor és
Radó Julianna dr.
Magyarosy Edina
Makai Katalin dr. és
Ungár János
Markovich György dr.
Matskási István dr.
Medveczky Emőke
Nyárádiné dr. Szabady
Judit
Ottó Mária
Patkós Katalin
Patyánik Mihály dr.
Péley Bernadette dr. és
K. Németh Margit

Pelle Gáborné
Petur Márta
Pirityi Katalin
R. Fehér Gabriella
Reich Tamás, Cash Back
Hungary Kft.
Révai Péter dr.
Rimanóczy Zoltán
Rónai Tiborné
Schaffler György
Sik Endre és az unokák
Soltész Anikó dr.
Solti Gábor
Szabó Klári
Szabó Rita dr.
Szent-Martoni Mária
Tihanyi Ferenc
Tolcsvai Rózsa
Torma Kálmán
Tóth Katalin
Tóth Kinga
Tóth Mihály és neje
Valis Éva Márta
Váradai János
Varga Péter
Várkonyi Vera dr.
Vassné Mátyók Tinka
Zachár Zsófia
Zeidler Gerdné
és 12 anonim támogató

BRONZ PÁRTOLÓ TAGJAINK BRONZE SUPPORTERS

Alaxai Rózsa	Erzsébet	Pollák Katalin dr.
Alföldy Zoltánné	GadzsoKova Kraszimira	Kondor András
Almási József dr.	Gál Nóra dr.	Kónya Katalin dr.
Almási Józsefné dr.	Galambos Ágnes	Korodi Mihály és Magyar Zsuzsanna
Apáthy István	Gallasz József	Kósa János dr. és Kósa Jánosné dr.
Ármai Zsuzsanna	Genti György dr.	Kovács Zsuzsanna
Bálint Ferencné	Gerő Judit	Krausz András
Balogh Edit	(CONTROLLTraining Kft.)	Kressinszky Katalin
Banai Endréné dr.	Gervai Judit dr.	Kriston József dr.
Baranyi Éva dr.	Gidáli Júlia	Ladányi Viktória
Barna Imre	Guti Péter	Laki Mihály
Barsi Gusztáv dr.	Gyarmati Béla	Láner Judit
Benedek Judit	Győri Anna	Lantos Gáborné dr.
Bérczi Gábor	Gyulai András	László Attila
Berényi Gábor és Pető Katalin dr.	Halász Péterné	László Enikő
Biksz Péter	Halmos Judit és Magyar Mihály	Lendvayné Győrik Gabriella
Bogdán Istvánné	Hárdi Lilla dr.	Lichtmann Tamás
Bognár Béla dr.	Havas István dr.	Lőrincz Andrea
Böloni Eszter	Hegedűs Andrásné	Maár Judit dr. és Krokovay Zsolt dr.
Bumberák József dr.	Hegyközi Ilona	Malatinszky István
Csák Gábor	Heller Judit	Mandl Józsefné
Csillag Beáta	Jankó Béla	Máté András
Csuhai Csinos Klára	Jászberényi Hanna	Meitner Tamás
Danziger György dr.	Jurák Eszter	Menczel Péter
Deák Ágnes	Kappelné Haraszty	Mezei Katalin
Deák János	Noémi és Kozmer Margit	Mohácsi Endréné
Ditrői Márta	Kárpáti Margit	Molnár Gáborné
Dobos Erika	Kelemen Zsolt	Nagy Boldizsár
Doleschall György és Szabó Katalin	Kerekes Ilona	Nagy István
Ehardt György	Kerékgártó Kálmán	Nagy Judit
Erdős Erzsébet dr.	Keve Károly	Nagy Károly dr.
Félegyházi Pál	Kiss Erzsébet	Németh Zsófia
Félix László	Kiss Mariann	Orosz Csaba
Földényi Éva	Klaniczay Gábor	
Francicsné dr. Czinege	Kocsány János	
	Komáromy Péter dr. és	

Pallag Tibor	Sáska Géza	Ungár Péter
Pálné Kutasi Éva és	Sikóné dr. Horváth	Vajda Julianna dr.
Banász Andrásné	Ágnes	Varga Pál
Palotai Valéria	Soltész András	Varga Veronika
Pankotai Csaba	Spiegel Marianna	Várkonyi Lili
Pankotainé Lux Margit	Szabó Piroska dr. és	Várnai Magdolna és
Pável Iván dr.	Oláh Ruben dr.	Kajtár István dr.
Pavluska Valéria dr.	Szabóné Farkas Anikó és	Varsányi Gyula
Petrucz György	Vértesné Bachler Ottília	Vas László
Pusztai Éva és András	Szántó Csaba	Végh András
Andor	Szegedi Ildikó	Végh Anna
Rácz Zsuzsanna	Szekeres Sándorné	Veress Mariann
Rádai Péter	Szentesi Péter dr.	Vicsi Klára
Ráduly-Kiss Sarolta	Szilágyi Péter	Vilínovszki Róbert
Ilona	Szőke Helga és András	Volenszky Paula
Rákosi Csilla	Szőnyi Péter	Wéber László és Arányi
Ratkó Ilona	Szőnyi Péterné dr.	Zsuzsanna dr.
Révész Gábor	Sztrinkai László dr.	Widder Gábor
Rudas Jánosné	Theatrum Mundi Irodalmi	Wildmoser Zsófia
Rutkai Ágnes	és Színházi Ügynökség	Wollák Katalin
Sáfár Judit	Tóth Anikó dr.	Zelczerné Déri Erzsébet
Sántha Veronika	Ujvári Tibor	és 43 anonim támogató

FESTIVÁLSTÓN

müpa
Budapest

ÉLMÉNY!
Minden tekintetben.

Stratégiai partnerünk:

A Müpa támogatója a
Kulturális és Innovációs Minisztérium

MULTIKULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

mupa.hu

KIADJA A BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR ALAPÍTVÁNY

felelős kiadó: Erdődy Orsolya, a BFZ menedzser-igazgatója

szerkesztő: Szigeti Orsolya

fotókéredit: 2., 40., 51. oldal © Fondazione Festival dei Due Mondi | Andrea Veroni
52–53. oldal Marco Borggreve

megjelenik 2000 példányban

grafikai tervezés: Twist Advertising

nyomdai kivitelezés: Printing Solutions

A kiadvány szerkesztése augusztus 18-án zárult.

A BFZ ELÉRHETŐSÉGEI

titkárság: 1034 Budapest, Bécsi út 126. (Kiscelli Irodaház)

telefon: +36 1 489 4330

e-mail: info@bfz.hu

bankszámlaszám: 10918001-00000089-59160000 (UniCredit Bank Zrt.)

honlap, online jegyvásárlás: www.bfz.hu

Budapesti
Fesztiválzenekar

müpa
Budapest

IVAN FISCHER
OPERA COMPANY

VICENZA OPERA FESTIVAL

Spoletto
Festival
dei Due Mondi

 **SOCIETÀ del
quartetto**

Concerti a Vicenza dal 1910